Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXXI. št. 76 Ljubljana, torek 5. aprila 1938 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike — Inserati do 80 petit vrst a Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Kaflijeva ulica štev. 5 Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Gospodarski pogon Avstrije:

Prevedba Avstrije v nemško štiriletko

Napovedi nemškega gospodarskega ministra Funka na zborovanju avstrijskih gospodarstvenikov — Avstrija si mora z lastnimi silami pomagati na noge — Rekvizicija avtrijskega kapitala

Dunaj, 5. aprila. br. Pred zastopniki avstrijskega gospodarstva, ki so se zbrali iz vse Avstrije, je včeraj govoril v Konzerthausu na Dunaju nemški gospodarski minister Funk. Najavil je važne ukrepe za prevedbo avstrijskega gospodarstva v nemško štiriletko. Odslej se mora vse avstrijsko gospodarstvo ravnati po narodno socialističnih načelih, ker bo le tako deležno velekonjunkture nemškega gospodarstva. Za prehodno dobo bo dobilo avstrijsko gospodarstvo vso potrebno podporo rajha, toda pogon avstrijskega gospodarstva in njegova povzdiga se mora izvesti z lastnimi močmi. Minil je čas lepih in navduševalnih govorov, napočil je čas resnega in trdega dela.

Z vključitvijo avstrijskega gospodarstva v nemški sistem, je naglasil minister Funk, ne bo imelo koristi samo avstrijsko in nemško gospodarstvo, nego tudi gospodarski odnošaji do sosednih držav. Prva naloga je, da se odstrani vsaka odvisnost avstrijskega gospodarstva od inozemstva. Avstrijsko gospodarstvo se mora postaviti na tako podlago, da bo popolnoma neodvisno od gibanja mednarodnega kapitala. To bo tem lažje dosegljivo, ker bo odslej avstrijskemu gospodarstvu odprt ves nemški trg, preko njega pa vsa svetovna tržišča.

V sklopu z Nemčijo se mora poživeti tudi avstrijski izvoz. Dosedanje avstrijske trgovinske pogodbe z drugimi državami ostanejo nedotaknjene, dokler se ne spremene odnosno vključijo v sistem nemških trgovinskih pogodb. Nemčija bo stremela za tem, da odstrani vse ovire v blagovnem prometu s sosednimi državami ter da medsebojno izmenjavo blaga še bolj pospeši. Že samo to bo dalo avstrijskemu gospodarstvu novega življenja.

Tudi glede kreditnega trga in sploh v pogledu kapitala je napovedal Funk nove ukrepe, ki bodo napravili konec dosedanji »samovolji židovskega kapitala«. Med prvimi zakoni, ki bodo izdani za poživljenje avstrijskega gospodarstva, bo zakon o razdolžitvi kmetov in zakon o znižanju odnosno izenačenju obrestne mere. Izdani bodo tudi ukrepi, ki naj pospešijo gradnjo stanovanj in sploh gradbeno delavnost.

Za izvajanje nalog ,ki si jih je zastavila vlada in ki so v zvezi s priključitvijo Avstrije k Nemčiji, je državna vlada sklenila izdati za eno milijardo mark novih državnih zakladnic. 250 milijonov je že vpisanih, ostanek v višini 750 milijonov pa bo prevzel poseben konzorcij pod vodstvom državne banke, ki bo pritegnila k podpisu tega posojila predvsem vse avstrijske denarne zavode in kreditne ustanove, ki dosedaj po sličnih transakcijah še niso bili prizadeti. Na ta način bo prišel ves avstrijski kapital, ki je bil dosedaj kolikortoliko svoboden, pod nemško kontrolo in bo moral služiti predvsem in izključno narodno socialističnim ciljem. Predvsem bo prišel pod udar novega gospodarskega in finančnega režima židovski kapital. V vseh podjetjih, ki obratujejo pretežno z židovskim kapitalom, so že postavljeni vladni komisarji, ki imajo najširša pooblastila in absolutno odločajo o vseh finančnih transakcijah.

Francovci prodrli do Tortose

Vedno bolj se bližajo morski obali

Saragossa, 5. aprila. AA. Nacionalistične čete pospešeno prodirajo proti morju. Kolona generala Valineja je samo še 9 km od Tortose. Nacionalistične čete so zavzele mesto Carta v dolini Ebra, pa tudi v drugih odsekih so nacionalistične čete dosegle pomembne uspehe V južni Aragoniji so republikanske čete v popolnem razsulu.

Saragossa, 5 aprila AA Posebni dopisnik Havasa poroča, da so nacionalistične čete včeraj ob 16.15 prišle pred Tortoso.

V Tortosi

Sevilla, 5. aprila. AA. Havas: General Queipo de Llano je objavil po radiu, da so nacionalistične čete vkorakale v Tortoso.

Zmaga Italijanov

Rim, 5. aprila. AA Diplomatski urednik agencije Stefani pише: Italijanski prostovoljci so v Španiji uničili več brigad, med njimi tudi mednarodne brigade, ki so bile sestavljene iz Francozov, Rusov, Čehov, Angležev in Amerikancev. Trenutna borba v Kataloniji dokazuje, kako so tuje države posegale v špansko vojno in ki so bile odločilne tudi za dohod italijanskih prostovoljcev, ki danes odločilno in pomembno zmagujejo v Španiji.

Republikansko vojno poročilo

Barcelona, 5. aprila AA Havas: Vojno ministrstvo je snoči objavilo naslednje uradno poročilo:

Republikanske čete so izpraznile Lerido in se umaknile na postojanke izven mesta. Severno od mesta so sovražne čete zavzele Cobfin, Alteso, Alferas in Aljeri Južno od Ebra je sovražnik prodrl do Mora de Ebro. V odseku pri Morelli je sovražnik zavzel nove postojanke V odseku Guadalajare smo zavzeli višine Valdelague in Molatile in še nekaj kot jugozapadno od Muelegde. V znak represalij je nacionalistično topništvo bombardiralo Madrid. Na Madrid je padlo več tisoč granat.

Posvetovanje španske vlade

Barcelona, 5. aprila. AA. Havas. Pod predsedstvom predsednika republike Azane je bila snoči seja vseh protifašističnih strank. Seja je trajala 4 ure. Predsednik vlade Negrin se je nato dolgo pogovarjal z Azano. Udeleženci sestanka niso marali po seji dajati nikakih izjav.

Strašna usoda beguncev v zasneženih Pirenejih

Pariz, 5. aprila. o. Iz Francije so v zadnjih dveh dneh poslali 8000 republikanskih miličnikov nazaj v Katalonijo. Francoska vlada je o tem poročala nevtralnostnemu odboru v Londonu. Prvotno je zahtevala od njega finančnih sredstev za vzdrževanje beguncev. Ker jih ni dobila, se je morala odločiti za ta ukrep. Miličniki so se razoroženi vrnili nazaj čez Pireneje.

Po vesteh, ki prihajajo v Pariz, pa se je zbralo na južnih obronkih Pirenejev še okrog 10.000 republikanskih miličnikov, ki ne morejo čez prelaze, ker so prav te dni divjali v gorah strašni snežni viharji. Vojaštvo je brez hrane in drugih potrebščin. Več bataljonov je bilo prisiljenih vrniti se v doline in se predati nacionalistom.

Odhod angleških državljanov iz Katalonije

London, 5. aprila br. Spričo razvoja Francove ofenzive v Kataloniji so v tukajšnjih krogih vedno bolj v skrbeh za usodo angleških državljanov v Barceloni in ostali Kataloniji. Mornariško ministrstvo je danes poslalo v barcelonsko luko oklopno križarko »Hood« z nalogo, naj takoj vkrca vse angleške državljane, ki so po konzularnih zastopnikih že dobili poziv, naj se zberejo v Barceloni.

9. april — dan Velike Nemčije

Na predvečer plebiscita bodo svečano proglasili Veliko Nemčijo

Berlin, 5. aprila. AA. Propagandni minister Göbbels je objavil proglas, da je 9. april, to je dan pred plebiscitom, proglašen za dan velikega nemškega rajha. Z balkona dunajske mestne hiše bodo v soboto dne 9. aprila proglasili ta dan na svečan način. V istem trenutku bodo v vsej Nemčiji na vseh javnih poslopjih izobesili zastave. Povsod bo počivali ves promet in popoln molk bo trajal 2 minuti. Samo sirene vseh tovarn, ladij in vseh lokomotiv bodo tulile dve minuti in tako oznanjale slovesni dan. Nad mesta se bodo dvignile eskadrile nemških vojnih letal. Od 11.55 do 12.55 bodo v vseh tovarnah pregledi in mimohodi delavstva, po trgih in večjih zbirališčih pa bodo koncerti vojaških godb. Vse trgovine se morajo zapreti ob 16. uri, ob 19. uri pa se bodo pomikali po ulicah sprevodi ljudstva na trge in večja zbirališča, kjer bodo skupno poslušali velik Hitlerjev govor z Dunaja, ki se bo začel ob 20. uri. Po govoru bodo godbe povsod zaigrale molitev v zahvalo za vse, kar se je zgodilo in z vseh cerkva bodo zvonili z vsemi zvonovi. Na vseh vrhovih bodo goreli istočasno kresovi, ki naj vsemu svetu oznanjajo, kako Nemčija slavi zgodovinsko delo svojega voditelja.

Hudo neurje na Češkoslovaškem

Cele pokrajine so opustošene po viharjih in požarih

Praga, 5. aprila. tr Hudo neurje, ki je včeraj besnelo skoraj nad vso Srednjo Evropo, je povzročilo tudi na Češkoslovaškem obilo škode. V nekaterih pokrajinah je bil vihar tako silen, da je razkril vse hiše. Po gozdovih je polomljenega in izruvanega mnogo drevja. Še večja pa je škoda, ki jo je posredno povzročilo to neurje. V vasi Bližice pri Bratislavi je zaradi viharja nastal požar, ki se je razširil s tako naglico, da je bila v par minutah vsa vas v plamenih. Nad 30 hiš je pogorelo do tal, čeprav si je 17 gasilskih društev obupno prizadevalo, da ogenj omeje in pogase. Le pet hiš so rešili. vse drugo je uničil požar. Dve starki sta zgoreli, pet vaščanov pa je dobilo tako hude poškodbe, da so med prevozom v bolnišnico podlegli. Tudi vas Hrum na Češkem je uničil katastrofalen požar. Tam je pogorelo 42 hiš.

Velik gozdni požar

Sisak, 5. aprila. o. V bližini Siska je na posestvu zemljiške zajednice Vukovina nastal velik gozdni požar, ki se je razširil na ogromen kompleks v obsegu 600 oralov. Močan veter je pripomogel, da je ogenj zajel ves gozd. Vse gašenje je bilo zaman. Škoda znaša več sto tisoč din.

Silni orkani v Ameriki

Arkansas City, 5. aprila, w. Razen iz držav Kansas, Missouri in Oklahoma poročajo o hudih viharjih tudi iz držav Illinois in Arkansas. Smrtnih žrtev je že nad 30, več sto ljudi pa je bilo ranjenih. V mnogih krajih je vihar porušil velike stavbe kakor hišice iz papirja. Škoda je na milijone.

Srditi boji v Šantungu

Na obeh straneh z vso vztrajnostjo branijo svoje postojanke — Ogromne izgube

Honkong, 5. aprila. g. Na jugu pokrajine Šantung trajajo boji še dalje, toda kitajska protiofenziva se je sedaj ustavila. Japoncem se je baje posrečilo zopet osvojiti nekaj ozemlja, ki so ga izgubili v zadnjih dnevih. Izgube Kitajcev znašajo samo v bojih pri Tajerčuangu 2000 mrtvih.

Šanghaj, 3. aprila. AA. Voda v Velikem prekopu je vsa rdeča od krvi, kakor je izjavil japonski častnik, ko je opisoval boje na bojiščih ob železnici Tiencin-Pukav. Nobena izmed vojskujočih se strank noče zapustiti svojih postojank. Poročajo, da so danes japonska letala letela nad japonskimi postojankami ter spuščala na okope letake, v katerih pozivajo japonske vojake, naj za vsako ceno vztrajajo, ker da jim bodo v kratkem prispela ojačenja. Kitajci računajo, da je od začetka kitajsko-japonske vojne pa do danes bilo pobitih na Kitajskem 280.000 vojakov.

Sklepi kuomintanga

Hankov, 5. aprila. AA. Uradno poročajo, da je kongres kuomintanga sklenil: 1. da se ustanovi poseben narodni svet, ki bo omogočil vsemu kitajskemu narodu v čim večji meri podpirati delo vlade, 2. da se proglasi svoboda tiska, prepričanja in zborovanj Vse te svoboščine bodo veljale, v kolikor ne bodo nasprotne s kitajskimi zakoni in načel kuomintanga

Na seji kongresa kuomintanga je Čangkajšek obširno poročal o vojaškem položaju. Med drugim je izjavil, da ostaja optimist, ker bi morala Japonska za uresničenje svojih načrtov poslati na Kitajsko še 30 novih divizij, kar pa je po njegovem mnenju nemogoče Maršal Čangkajšek je tudi dejal, da Hankovu za sedaj ne preti nobena nevarnost.

Nov angleško-japonski incident v Šanghaju

Šanghaj, 5. aprila. o. V Šanghaju je nastal nov angleško-japonski incident. Dva Japonca v civilu sta sredi angleške koncesije ustavila taksi, v katerem sta bila dva angleška državljana. Prisedla sta k šoferju in ga prisilila, da je Angleža prepeljal v kitajski del mesta. Tam sta Angleža morala izstopiti iz avtomobila, nakar sta Japonca šoferja z avtomobilom odslovila. V družbi z drugimi Japonci sta nato močno pretepla oba nesrečneža.

Zaradi tega je snoči angleško poslaništvo poslalo japonskemu vrhovnemu poveljstvu v Šanghaju protestno noto, v kateri je zahtevalo opravičilo in odškodnino. Poveljnik japonske vojske je takoj odgovoril na ta protest, za sedaj pa vsebina japonskega odgovora še ni znana.

Inozemske borze

CURIH, 5. aprila. Beograd 10, Pariz 18.60, London 21.63875. New York 435.625. Bruselj 73.425. Milan 22.935. Amsterdam 241.40. Berlin 174.90. Dunaj nejasno. Praga 15.205, Varšava 82.20, Bukarešta 2.25.

Madžarski notranji minister napoveduje stroge ukrepe proti nacistom

Madžarski narodni socialisti proti sedanjemu režimu — Grožnje z revolucijo

Budimpešta, 5. aprila. Nedeljski Horthyjev govor po radiu, v katerem je pozval narod k edinosti za ohranitev Madžarske, v politični javnosti ni napravil globljega vtisa. Kolikor se mu je javnost odzvala, so njeno razpoloženje davi omajali madžarski narodnosocialistični letaki, ki so bili že v zgodnjih jutranjih urah razširjeni po vsem mestu. Madžarski narodni socialisti zahtevajo, naj vlada poda ostavko, sedanji odgovorni politični faktorji pa naj se umaknejo v inozemstvo, dokler je še čas. Letaki očitajo vladi, da grozi madžarskemu narodu z oboroženo silo, ter govore tudi o sporu med Horthyjem in vojnim ministrom generalom Röderjem.

Ti dogodki so bili tudi predmet obširne debate v poslanski zbornici. V debato je posegel tudi notranji minister Szell, ki je naglasil, da predstavljajo taki dogodki resno nevarnost za notranji red in mir na Madžarskem. Izjavil je, da je vlada trdno odločena, napraviti takim dogodkom enkrat za vselej konec in ne bo trpela, da bi kdorkoli rušil avtoriteto vlade in oblasti. Red in mir bo vzpostavil za vsako ceno. Prepričan je, da sta policija in orožništvo vsak čas sposobna in zmožna zajamčiti za javno varnost in mir. Osebno prevzema odgovornost, da se taki dogodki ne bodo več ponovili, če pa bi se, bodo krivci najstrožje kaznovani. Obenem je napovedal stroge ukrepe proti tujcem, ki se s takim početjem pregreše zoper madžarsko gostoljubnost. Za nobeno ceno ne bo vlada dopustila, da bi se na Madžarsko od zunaj zaneslo kako revolucionarno gibanje.

V političnih krogih z napetostjo pričakujejo, kake ukrepe bo izdala sedaj vlada, kajti njena zunanja politika je v očitnem nasprotju s tako notranjo politiko.

Čitajte, širite, naročajte „Slovenski Narod!“

Politični obzornik

Kampanja proti „krščanskim socialistom“

Matija Škerbec nadaljuje z vso vnemo kampanjo proti krščanskim socialistom. V zadnjem svojem »Gorenjcu« jim posveča celo uvodnik, v katerem pravi med drugim: »Zadnje čase se celo med katoliško misleče vriva v tej ali oni obliki propaganda za ljudsko fronto, ki je politična grupacija raznih strank pod vodstvom komunizma. Žal so tej propagandi nasedli tudi nekateri tako zvani »krščanski socialisti«, kakor se zdi iz raznih njihovih izjav... Neki prvak med »krščanskimi« socialisti in pristaš ljudske fronte se je nekoč izjavil: »Meni so ti marksisti — bližji, kot pa oni v katoliškem prosvetnem domu. .!« Da se taki tipi, kakor je dotični primskovski provokater, zbirajo v ljudski fronti, je čisto po sebi umljivo. Tega pa ne more noben pošten in pameten človek razumeti, da z njo ljubimkujejo ljudje, ki pravijo, da so »krščanski«.« — Svoječasno je glasilo dekana Škerbca zabeležilo, da se je neki odlični pristaš Jugoslov. strokovne zveze izrazil, da mu je vseeno, ako veruje kdo v raj, »magari v vola«. Organ JSZ »Delavska pravica« je nato Škerbčev pozvala, naj navede ime dotičnega krščanskega socialista, ki se je tako izrazil, pa je Škerbčev »Gorenjec« hrabro zlezel pod klop in »junaško« zatrjeval, da imena dotičnika ne more izdati, ker bi mu s tem morda lahko — škodoval. Torej iz čistega »krščanskega usmiljenja«! Radovedni smo, kakšen izgovor bo našel sedaj, če bo »Delavska pravica« zahtevala, naj pove ime dotičnega »prvaka med krščanskimi socialisti«?!

Zasluženo plačilo

Glavno glasilo JRZ »Samouprava« piše: »Naši in tuji listi so pisali o častnih pokojninah, ki sta jih imela general Sarkotić in pokovnik Perčević od bivše avstrijske vlade pod kancelarjem dr. Dollfussom in dr. Schuschniggom. Ako bi si bila ta dva moža pridobila pravico do te penzije kot častnika Avstro-Ogrske monarhije, bi se ne dalo proti temu nič ugovarjati. Toda stvar je drugačna! Znano je, da je dobival Sarkotić skupno s Perčevićem gmotna sredstva za to, ker je vodil ogorčeno propagando proti naši državi, a na korist avstrijskega legitimizma (Habsburžanov). Vloga te dvojice odpadnikov je sramotna v taki meri, da se o njih ne da pisati brez notranjega studa. Njih usoda je sedaj zapečatena. Današnji režim v Avstriji po njenem končnem priklopljenju k rajhu je popolnoma pravilno postopal, ko je ta dva agenta bivše cesarice Zite dal zapreti. Vse življenje Sarkotića in Perčevića je bilo nečastno, pa sta zato tudi doživela ponižanje kot dva prezrta in zavržena lakaja. Ta njih tragična, ali zaslužena usoda naj služi za vzgled onim, ki bi v svoji kratki pameti verjeli, da se sme nekaznovano in brez posledic delovati proti svoji državi. Ne glede na to, nahajajo se li taki odpadniki na Dunaju ali v Kanadi.« — Sodba »Samouprave« o Sarkotiću, bivšemu poglavarju Bosne in Hercegovine pod Avstrijo, in o podpolkovniku Perčeviću, ki je igral veliko vlogo v Janka pusti, je pravilna in umestna.

Pravilno stališče!

Glasilo jugoslovenske mladine »Naša volja« je objavilo lep uvodnik »V resnih dneh«. Iz tega članka posnemamo to-le: «...Upravne težkoče in krivice, ki gredo na rovaš pretiranega centralizma, so znali izkoristiti [illegible] ki so vso krivdo za te težkoče in krivice prevalili na jugoslovenski nacionalizem ter prikazali idejo jugoslovenskega narodnega edinstva kot izvor vsega zla. Prišli smo tako daleč, da se prepiramo med seboj še danes, ali smo Srbi, Hrvati in Slovenci trije narodi ali pa le deli enotnega jugoslovenskega naroda in je ta medsebojna borba postala gospodujoč činitelj vsega našega notranje-političnega življenja. To vidimo tudi pri nas, to čutimo zlasti mi, mladi slovenski pristaši jugoslovenske misli. Toda če kdaj, potem se zavedamo danes bolj ko kdaj prej, da Slovenci stojimo in pademo z idejo jugoslovenskega narodnega edinstva.

Če kdo, je ravno slovenska mladina dolžna gojiti in širiti misel jugoslovenskega narodnega edinstva, če kdo, mora ravno slovenska mladina propovedovati to misel ter stvoriti skupaj s hrvatsko in srbsko mladino ono bodočo generacijo, ki bo ostala zvesta tradicijam svojih očetov in mater, pa bo kljub temu in ravno zaradi tega tako jugoslovenska, da ne bo priznavala nobenih umetnih plotov in zaprek, marveč bo smatrala vsak košček jugoslovenske zemlje kot skupen in bo delovala samo po geslu: Lastna nacionalna država nad vse! Le to geslo nas bo privedlo preko in mimo vseh plemenskih zablod v ono jugoslovensko duhovno edinstvo, ki edino more nuditi tudi nam Slovencem jamstvo bodočega nemotenega nacionalnega in kulturnega razvoja!« — Stališče, ki ga je zavzelo glasilo naše jugoslovenske mladine, je edino pravilno in zelo veseli, da je mladina sama prišla do tega prepričanja

Krojaški pomočniki stavkajo

Gre za kolektivno pogodbo — Pogajanja so se vlekla že od l. 1936

Ljubljana, 5. aprila

Danes so začeli stavkati krojaški pomočniki ljubljanskih tvrdk. Do stavke ni prišlo povsem nepričakovano, saj so se pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe med krojaškimi podjetji in pomočniki vlekla že od l. 1936.

Ljubljanski krojaški pomočniki so organizirani v »Osrednjem društvu oblačilnih delavcev na slovenskem ozemlju«. Njihova organizacija je stara ter deluje nepretrgano od prevrata. Prejšnja leta, pred krizo, so bile delovne razmere med pomočniki in mojstri urejene s kolektivnimi pogodbami. Zadnja kolektivna pogodba je bila sklenjena l. 1925 in je veljala do uveljavitve novega obrtnega zakona, ko so jo podjetja odpovedala. L. 1936 se je začelo mezdno gibanje ter z njim pogajanja za sklenitev nove kolektivne pogodbe.

Pomočniki so predlagali osnutek kolektivne pogodbe za štiri razrede podjetij. V I.a razredu bi naj pomočniki imeli po 7 din na uro. V ta razred spadata v Ljubljani le dve veliki tvrdki. Pogodba med njima in delavstvom je bila sklenjena in je stopila maja v veljavo. Do sporazuma pa ni prišlo med podjetji, ki so uvrščena v druge razrede, in sicer v razred I., kjer bi naj pomočniki zaslužili po 6.5 din na uro, v II., kjer bi zaslužili po 6 din, in v III. razredu, kjer bi naj imeli po 5 din na uro. Mojstri so ponujali samo 5.5 din mezde na uro za pomočnika v I. razredu, po 4.5 din v II. in 3.5 din v III. razredu. Zaradi tega ni prišlo do sporazuma med delavstvom in delodajalci kljub številnim sestankom. Po predpisih uredbe o minimalnih mezdah in sklepanju kolektivnih pogodb je bila potem sklicana obravnava na mestnem poglavarstvu kot prvi pristojni instanci, in sicer maja. Druga obravnava je bila sklicana julija, a ni bila zaključena; nadaljevala se je šele 16. novembra. Do sporazuma ni prišlo in izčrpane so bile vse možnosti mirne poravnave.

Kljub temu je delavska organizacija še povabila ob koncu prejšnjega meseca na sestanek posamezne mojstre. Udeležba je bila slaba in zopet ni prišlo do sporazuma, ker mojstri niso pristali na zahteve pomočnikov po zvišanju mezd. Še znatnejše razlike med pomočniki in mojstri so v vprašanju določitve akordnih mezd kakor urnih. Večina podjetij ima uveden akordni sistem dela, to se pravi, da pomočniki prejemajo plačo po kosu.

Snoči je bil redni mesečni sestanek organiziranih pomočnikov v restavraciji pri Lloydu. Udeležili so se ga skoraj vsi ljubljanski pomočniki, ki jih je organiziranih skoraj 200. Ko jim je funkcionar razložil položaj, so vsi soglašali, da začno takoj stavkati. Pri glasovanju je glasoval le en pomočnik proti stavki, med tem ko jih je 115 glasovalo za stavko. Okrog 30 pomočnikov, ki so zaposleni pri dveh podjetjih, kjer je že v veljavi kolektivna pogodba, ni glasovalo. Pri teh podjetjih tudi danes delo ne počiva.

Nekateri mojstri so pokazali pripravljenost za sklenitev kolektivne pogodbe že danes dopoldne in zastopniki delavske organizacije so zbirali pri njih podpise.

Stavka bo morda kmalu končana, kakor računajo pomočniki. Zdaj je najživahnejša krojaška sezona. Letošnja sezona, pa je še znatno živahnejša kakor prejšnja leta in zato mojstri ne bodo mogli dolgo čakati za obnovitev dela.

RONALD COLMAN in šarmantna, lepa Madeleine Caroll in mladi Douglas Fairbanks

DANES senzacijonalna premiera ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

Stroški za ta film so presegli vsoto 1½ milijona dolarjev...

JETNIK NA DVORCU ZENDA

Napeta vsebina, intrige, zapletljaji in ogorčena borba

KINO UNION TELEFON 22-21

Društvo za ceste uspešno deluje

Cestni fondi naj takoj dobe na razpolago denar iz polmilijardnega fonda za ceste

Ljubljana, 5. aprila

V prostorih Avtomobilskega kluba v »Zvezdi« je bil snoči ob 18.30 prvi občni zbor Društva za ceste, ki že v prvem letu svojega obstoja zaznamuje lepe uspehe. Občni zbor je bil dobro obiskan, prisostovali so mu kot zastopnik banske uprave načelnik inž. Skaberne, kot zastopnik mestne občine inž. Mačkovšek, za Inženjersko zbornico njen predsednik inž. Pirkmajer, za Avtomobilski klub njegov predsednik Avgust Praprotnik, dalje direktor velesejma dr. Milan Dular, direktor Zveze za tujski promet dr. Žižek in kot gost inž. Mandić iz Zagreba.

Predsednik g. dr. Vrhunc je toplo pozdravil zborovalce in prečital pozdravno brzojavko Matice društev iz Beograda, kakor tudi pismene pozdrave Tujsko-prometne zveze iz Maribora. Na njegov predlog so bile poslane pozdravne brzojavke Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, predsedniku vlade, obema slovenskima ministroma, ministru za gradnje in banu dr. Natlačenu. Nato je podal pregledno poročilo o stanju cest v Sloveniji ter o delu društva od njegove ustanovitve do danes, o finančnih možnostih in sredstvih za gradnjo cest in o zahtevah društva katerega glavni cilj je, da se preje prične z obnovo in ureditvijo ter modernizacijo naših cest iz sredstev polmilijardnega fonda za ceste, odobrenega v finančnem proračunu. Ta denar naj bo takoj na razpolago cestnim fondom, za katere bi bil to obratni kapital. Iz državnega proračuna o štirimilijardnem posojilu, v katerem je vpoštevano tudi polmilijardno posojilo za ceste, je razvidno, da bi se ta posojila izplačevala v tranšah v petih letih, kar pa gotovo nima pomena. Za ceste je, kot rečeno, na razpolago pol milijarde, torej je določenih za vsako leto 100 miljonov din. To pa absolutno ne zadostuje za vso državo, saj bi bile s tem komaj krite potrebe dravske banovine. Društvo bo zastavilo vse sile, da se pospeši akcija za gradnjo in zboljšanje naših cest in da bo denar takoj na razpolago. V zvezi s tem sta bila tudi predsednik društva dr. Vrhunc in predsednik Avtomobilskega kluba g. Praprotnik v avdienci pri knezu namestniku Pavlu, ki je kazal živo zanimanje za naše ceste in tudi obljubil svojo podporo.

H koncu je predsednik poročal, da bo letos v juniju kongres jugoslovenskih društev za ceste v Ljubljani, čigar pokrovitelj bo Nj. Vis. princ Pavle.

Tajniško poročilo je podal inž. Pirc. Društvo šteje 85 članov. Tajnik je podrobno poročal o notranjem delu organizacije. O stanju blagajne je poročal novinar Hafner. Pri volitvah je bila izvoljena stara uprava s predsednikom dr. Vrhuncem na čelu. Med slučajnostmi je g. Praprotnik še podrobno poročal o uspehu avdience pri knezu Pavlu, poudarjajoč, da je dal knez Pavle taka zagotovila, da lahko z zaupanjem zremo v bodočnost glede naših cest. Končno je bila sprejeta naslednja resolucija:

resolucija

1. Izgraditev sodobnemu prometu odgovarjajočega cestnega omrežja je ena prvih nalog državne gospodarske politike, ker bi se na ta način tako razčlenjeni predeli naše države medsebojno povezali v trdno prometno-gospodarsko celoto. Gospodarski, socijalni, kulturni in obrambeni interesi zahtevajo, da se v velikopotezni gradbeni in finančni akciji nemudoma pristopi k izvedbi cestogradenj večjega obsega na podlagi gradbeno- tehničnega programa, določenega za daljše razdobje, oziraje se pri tem predvsem na mednarodne cestne zveze in ceste z razvitim motornim prometom.

Pod vidikom potreb sodobnega prometa in njegove preusmeritve na cesto bi bilo potrebno revidirati investicijsko politiko države, ki je večinoma usmerjena na gradnjo železniških prog tudi tam, kjer bi dobra cesta bolj odgovarjala prometnim potrebam in zahtevala manjših gradbenih izdatkov.

Gradbeno-tehnični načrt v zvezi s predvidenim financiranjem za izpopolnitev našega prometnega sistema, v katerem bi organsko bila vključena medsebojno se dopolnjujoča cesta in železnica, bi predstavljal trdni temelj smotreni prometni politiki naše države.

2. Dosedanji način izvedbe cestnih del in njihovega financiranja pogreša zaokroženega, večletnega načrta in vodi do prekinitve in zastoja v gradbenih delih, kar ne onemogoča samo domačim podjetjem, da se osposobijo za izvedbo cestogradenj večjega obsega in to v tehnično najkrajšem času, temveč povzroča neposredno občutno škodo podjetništvu in s tem podražuje celokupne stroške. Tudi s tega stališča je določitev večletnega gradbenega programa za ureditev naših cest nujno potrebna, da se ne bi cestna dela določala inprovizirano, brez zadostnega proučevanja, medsebojne povezanosti in pod vidikom trenutnih interesov. Izvedba tega večletnega gradbenega programa naj bi se prenesla na posebno državno ustanovo, katere poslovanje bi moralo biti osvobojeno birokratskih formalnosti a pod vodstvom inicijativnega strokovnjaka z neposredno odgovornostjo Kr. Vladi.

3. Občni zbor Društva za ceste v Ljubljani ponavlja že tolikokrat od celokupne javnosti in zainteresiranih organizacij postavljeno zahtevo, da se radi trajne zagotovitve finančnih sredstev uzakoni zakon o cestnih fondih, ki mora predvidevati pravilno, pravično in v prometnih potrebah utemeljeno razdelitev dohodkov v smislu zahtev ankete gospodarskih, prometnih in turističnih organizacij z dne 4 maja 1937. Vsled tega pričakujemo, da bo Kr. Vlada nemudoma izrabila pooblastilo finančnega zakona, da ozakoni Uredbo o cestnih fondih, v kateri bodo našim cestam zagotovljena vsaj ona sredstva, ki jih bo plačeval cestni promet v dravski banovini.

4. Pozdravljamo namen Kr. Vlade, da se od novega posojila določi cestnim delom znesek pol milijarde dinarjev v trdnem prepričanju, da se bo ta vsota takoj v celoti stavila na razpolago cestnim fondom, kot obrtni kapital da bi že ob ustanovitvi mogli razpolagati z zadostnimi finančnimi sredstvi za cestna dela večjega obsega, dokler ne bo napredujoča modernizacija cest v povečanju prometa sama prinašala zadostnih dohodkov.

5. Urejene, sodobne ceste so dravski banovini, ležeči med dvema velesilama z najmodernejšim cestnim omrežjem, potrebnejše kakor katerikoli drugi pokrajini naše države. Načrtna obnova cest mora pričeti iz razlogov mednarodnega prometa od periferije proti sredini, ker je samo na ta način mogoče dovesti mednarodni turistični promet v našo državo, zlasti v Slovenijo, Primorje in Bosno. Ureditev cest v dravski banovini je vsled tega vsedržavnega pomena in tudi izredne obrambne važnosti.

Društvo za ceste v Ljubljani postavlja v najvišjih državnih in nacijonalnih interesih utemeljeno zahtevo, da se pri določitvi vrstnega reda cestnih del, tako glede modernizacije kakor glede novogradenj, pred vsemi drugimi vpošteva naša banovina, kateri so nujno potrebne:

I. Zgraditev ceste Ljubljana — Sušak, ki predstavlja zvezo z jadranskim morjem ne samo Slovenije, temveč cele Srednje Evrope ter je kot taka izrednega gospodarskega, turističnega in vojaškega pomena.

II. Sodobna obnova ceste Maribor — Ljubljana kot najvažnejše dostopne zveze v našo državo bodisi v smeri proti Zagrebu in Beogradu, bodisi na naše morje.

III. Nujna in pospešena dovršitev započetih del na cesti Ljubljana — Podkorensko sedlo.

IV. Postopna modernizacija ceste Ljubljana — Zagreb, ki bi vezala dravsko banovino z ostalimi deli države in ki je istočasno neobhodno potreben spoj namaravane moderne ceste Beograd — Zagreb z inozemstvom.

V. Sodobna obnova ceste Ljubljana — Planina, da bi se mednarodni avtoturizem v Italijo usmerila preko našega ozemlja.

6. Pozdravljamo odločitev kr. banske uprave v Ljubljani, da v interesu pospeševanja tujskega prometa modernizira banovinsko cesto Brezje — Bled — Bohinj, katero delo naj se dokonča v čim krajšem času.

Koncert Ljubljanskega kvarteta

Ljubljana, 5. aprila

Danes si ne moremo več misliti koncertne sezone brez nastopov Ljubljanskega kvarteta, čigar delo je pozitiven doprinos našemu glasbenemu življenju in to ne le z ozirom na razvoj instrumentalne glasbe, temveč tudi z ozirom na porast domače kvartetne literature. Na sinočnjem koncertu, ki se je vršil v veliki dvorani Filharmonične družbe so bila izvajana sledeča dela: Brahmsov godalni kvartet op. 51. št. 2. v a-molu, Arničev godalni kvartet op. 16. ter Franckov klavirski kvintet.

Z reprodukcijo Brahmsovega kvarteta so si zadali koncertanti dokaj nehvaležno nalogo. Formalno razvlečeno in zvokovno monotono delo je kljub vsem mojstrskim detajlom zapustilo medel vtis. Arničev godalni kavrtetskladba v treh stavkih, zvokovno pestra in prav zanimiva zlasti pa še zaradi orijentalskih elementov, ki dajejo tej skladbi še prav poseben značaj. Arnič zna spretno izrabljati instrumente, v zadnjem stavku je pokazal mnogo smisla za kolorit. Sveže, lahkotno delo je bilo lepo podano, ter doseglo prav lep uspeh. Pri C. Franckovem klavirskem kvintetu se je pridružila članom kvarteta odlična pianistka gdč. Zora Zarnikova, ki je znova pokazala svojo veliko muzikalnost in znanje, saj so bili vsi izvajalci idealna celota. Klavirski kvintet nosi vse odlike C. Franckove glasbe, ki je idealna sinteza stroge in jasne logike, ter neposrednega glasbenega izraza. Izvedba tega plemenitega monumentalnega dela je bila višek večera. Koncertanti so se mogli popolnoma razživeti, ter podati delo s sugestivno silo. Z novim koncertnim klavirjem znamke Blüthner, ki ga je nabavila ljubljanska Filharmonija smo končno dobili instrument, ki bo odgovarjal zahtevam pianistov in tudi slušalcev. Koncert je bil slabo obiskan, kar ni baš ugodno izpričevalo za naše občinstvo, zlasti če pomislimo, da je izostalo toliko ljudi, ki so bili še lani navdušeni za g. Arniča.

Fr. Šturm

Kranjski trgovci so zborovali

Kranj, 5. aprila

V sredo je v Narodnem domu zborovalo Združenje trgovcev za srez Kranj. Udeležba je bila prav lepa. O delu organizacije je prejelo članstvo tiskano poročilo in zato je predsednik g. Berjak podal le kratek pregled o splošnem položaju. Poudarjal je, da se razmere še vedno niso zboljšale, ožigosal je nelojalno konkurenco, privilegije zadrug, krošnjarsko nadlogo in h koncu priporočal, naj se trgovci še bolj oklenejo svojega glasila »Trgovski list«. Posebno zahvalo je izrekel tudi generalnemu tajniku Zbornice za TOI g. Mohoriču za njegovo delo v obrambo trgovskih pravic v skupščini.

Iz poslovnega poročila uprave posnemamo, da je znašal obračun za nadaljevalno šolo 1936/37 31.830 din, k čemur je združenje prispevalo 5530 din, gospodarji in učenci 13.850, občina 10.450, Zbornica za TOI pa 2000. Proračun za l. 1937/38 predvideva 32.015 din izdatkov. Za absolvente lanskega tretjega letnika je združenje priredilo ekskurzijo v Dalmacijo, ki se je je udeležilo 27 fantov in deklet. Združenje šteje 393 rednih in 22 prostovoljnih članov, 74 pomočnikov, 86 pomočnic, 26 učencev in 36 učenk. Uprava je rešila 1754 vlog in poslala 33 okrožnic. Računski zaključek za leto 1937 izkazuje 124.559 din dohodkov in 202.367 din izdatkov, proračun za l. 1938 pa znaša 72.000 din izdatkov in toliko dohodkov. Občni zbor je sklenil pokloniti g. Francu Sircu, ki je bil nedavno izvoljen za častnega člana, diplomo.

Zborovalce je ob koncu pozdravil v imenu zbornice g. Gorjanc, ki je naglašal potrebo stanovske solidarnosti. Zastopnik Zveze združenj g. Roman Golob iz Ljubljane pa je govoril o borbi zveze proti veleblagovnicam, zadružnemu zakonu, kartelom, monopolizaciji knjig itd.

SOKOL

— **V soboto 9. aprila** bo v Narodnem domu ob 20. uri akademija dece **Ljubljanskega Sokola**. Akademija bo pokazala uspehe **smotrene sokolske vzgoje**. Že danes opozarjamo na njo vsakogar, ki se zanima za telesno vzgojo, zlasti še starše.

— **V nedeljo 10. aprila** bodo ob 10. uri dopoldne v Narodnem domu orodne tekme moš. naraščaja Ljubljanskega Sokola v višjem oddelku. Za zmagovalca v obeh oddelkih sta ustanovljeni dve lepi, trajno prehodni darili. Na tej prvenstveni tekmi bodo smeli tekmovati le oni naraščajniki, ki so pri izbirni tekmi (120 tekmovalcev) dosegli nad 70% Radi tega bo tekma zelo zanimiva.

— **V poročilu o družabnem večeru Ljubljanskega Sokola** je pomotoma izostalo ime senatorja br. Ivana Hribarja, ki je tudi poslal pismene pozdrave in opravičilo, da se ni mogel večera udeležiti

Iz Kranja

— **Ljudska univerza.** Slovensko društvo priredi drevi ob 20. v gimnazijski telovadnici predavanje g. prof. Kolariča o boju za slovensko učno knjigo.

Kranj dobi novo pokopališče

Zgrajeno bo na Hujah in stroški bodo znašali skupaj z odkupom zemljišča 545.979 din

Kranj, 4. aprila

Vprašanje novega pokopališča v Kranju — ker je sedanje polno in v sredini mesta — se vleče že od leta 1930 dalje. Živahno akcijo za novo pokopališče je namreč pokrenil že prejšnji župan g. Ciril Pirc. Prostor za pokopališče naj bi po prejšnjih načrtih bil na Rupi, na hribčku poleg rupnškega vaškega pokopališča. Ker pa je lastnik svoje zemljišče predrago cenil, do sporazuma med njim in občino ni prišlo. Potem so iskali prostor v kranjskem polju južno od Prevole. Potreba po novem pokopališču pa je bila vedno večja. Končno pa je vedno bolj prihajal v poštev prostor na hujanski ravnini, kar pa je seveda bilo odvisno od gradnje mostu čez Kokro. Ker je most danes napravljen, je tudi vprašanje prostora za novo pokopališče s tem rešeno.

Sresko načelstvo je prejšnji teden razpisalo konkurenčno gradbeno obravnavo, za kritje stroškov projektiranega pokopališča. Obravnavo, ki se je vršila na občini, je vodil sreski podnačelnik g. Lojk, udeležili pa so se je svetnik g. ing. Emmer, sanitetni referent g. dr. Fajdiga, dekan g. Škrbec, cerkvena ključarja gg. Gorjanc in Šušteršič in 18 občinskih odbornikov z g. županom na čelu. Zemljišče na Hujah, parcele št. 195, 196, 197, 198, 199 in 200, ki spadajo v katastralno občino Klanc, v izmeri 21.000 kv. m je že kupljeno za ceno cca 180.000 din. Pokopališče se bo delalo po predloženem osnutku načrta g. prof. arh. Vurnika.

Načrt predvideva: a) napravo ograje in zidu okrog pokopališča z železnimi vrati, kar bo veljalo približno 173.900 din; b) ureditev terena in napravo potrebnih gred s posameznimi oddelki 87.817 din; c) na pravo križa, hale in tlaka 104.262 din, tako da bodo vsa ta dela po približnem proračunu veljala 365.979 din, skupaj z zemljiščem pa 545 979 din. Posojilo za izvedbo teh del bo dala Mestna hranilnica, ki je dala tudi posojilo za nakup zemljišča.

H kritju teh stroškov je obvezna edino župna občina Kranj. Primskovo in Rupa. imata svoji pokopališči, industrija v savski dolini pa spada v župnijo Šmartno. Predstavitelj župne občine je kranjski občinski odbor, ki prevzame obveznosti kritja teh stroškov. Občinski odbor je nujnost in potrebo novega pokopališča tudi priznal. Glede obsega, kraja in oblike pokopališča je obč. odbor sprejel predloženi načrt g. arhitekta Vurnika ,podrobna dela pa naj izpelje gradbeni odbor.

V ta gradbeni odbor so bili izvoljeni dekan g. Škrbec, župan g. Česenj, tovarnar g. Fock, trgovec g. Berjak in ravnatelj g. ing. Kočevar. Sklenilo se je nadalje z gradnjo pokopališča pričeti že letos, tako da bi bilo jeseni pokopavanje že možno na novem pokopališču. Ker tudi sosedje zemljišča in sanitetni referent g. dr. Fajdiga niso ugovarjali, so bili vsi sklepi in načrti sprejeti. Način razdelitve stroškov bo pa uredila v smislu zakona kranjska občina. Vprašanje bodočega kranjskega pokopališča pa je s tem definitivno rešeno.

Delo škofjeloških planincev

Škofja Loka, 4. aprila.

Naši planinci so imeli v četrtek občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan. Otvoril ga je predsednik g. Feliks Hafner. Poročali so Leopold Erjavec za tajništvo, August Potočnik za blagajno in gospodarstvo, Janko Sicherl za markacijski odsek, razrešnico pa je predlagal Franc Žebre.

Tudi v preteklem letu je bila posvečena skrb podružnice SPD Ljubniku. Škofjeloški planinci imajo zelo velik teritorij, a ne zmorejo vsega, ker ni delavnih, pridnih ljudi. Selška dolina nima nobenega člana, Poljanska je pa komaj za spoznanje boljša. Ljubnik sam je svetla točka podružničnega dela. Dobili smo prepotrebno novo, široko teraso, tik nad severno steno, temeljito so se zboljšale dohodne poti na vrh, prof. Šerko je napravil načrt Ljubniške jame, Badjura pripravlja že dolgo obetani Vodič, koča sama je dobila strešne žlebove, kapnico in klet, pokazala se je potreba po zgraditvi avto garaže na Breznici, a na Ljubnik se obela še ena nova pot: od elektrarne po grebenih do vrha. Markacijski odsek je izpolnil svojo nalogo požrtvovalno, res v veliki ljubezni do prirode. Dokaj markacij je bilo obnovljenih, nekaj smo dobili pa novih. Dela je seveda še za dolgo vrsto let Ljubnik ima vsako leto okrog 3000 gostov, tudi lani ni bilo drugače. Premoženje podružnice znaša 101.856.25 din, lanskega prometa je bilo okrog 45.000 din. Novi oskrbnik se trudi kakor ve in zna, da bi napravil Ljubnik čim bolj prikupen in dostopen. Zemljevidov je bilo prodanih lani 370: največ v samotnih gorskih naseljih, dočim dolinci niso čutili potrebe po karti. Splošno se je naglašala potreba po mladih ljudeh, podružnica naj doživi preporod, ki ji bo omogočil še krepkejšo delovanje. Podružnica šteje 24 članov, dopisov je bilo 70, a sej 6. V pomoč SPD je bila obrtna šola, ki je markirala pot od kolodvora do Osolnika. Priznalno je sprejela javnost dve veliki orientacijski tabli z variantami izletov v vse smeri. Volitev ni bilo, k sodelovanju pa so bili pritegnjeni gg. Žagar Franc, Vraničar ml., Gabriel Matteweber ml., Valentin Oblak ml. in Viktor Guzelj.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek, 5. aprila: zaprto

Sreda, 6. aprila: Gospoda Glembajevi. Red A.

Četrtek, 7. aprila: Pokojnik. Red Četrtek

Petek, 8. aprila Ob 15. uri: Sneguljčica. Mladinska predstava po globoko znižanih cenah od 10 din navzdol

★

Prihodnji teden in sicer v torek, dne 12. t. m. bo v drami premiera Synekove drame »Nočna služba«. Synek je znan češki književnik in dramatik. Delo pripravlja režiser Bratko Kreft.

OPERA

Začetek ob 20 uri

Torek, 5. aprila: zaprto. (Gostovanje v Celju: Grofica Marica)

Sreda, 6. aprila: Jakobinec. Red Sreda. Gostuje Marjan Rus

Četrtek, 7. aprila: zaprto.

★

Ljubljanska opera bo od četrtka 7. t. m. do vštevši torka 12. t. m. zaprta. Operni orkester je moral v Beograd, kjer sodeluje pri velikih simfoničnih koncertih vseh treh Filharmonij naše kraljevine.

Iz Ljutomera

— *Poslovilni večer.* Sokolsko društvo v Gornji Radgoni je priredilo 26. marca lep poslovilni večer v gostilni g. Martina Ritonje na čast odhajajočim članom: s. Klinc Mariji in Klincu Ludviku, ki odhajata v Radence ter br. Benku Gezi, Zemljiču Jožku in Adamiču Jožetu, ki so odšli k vojakom.

— *Preselitev.* Orožniška stanica v Gornji Radgoni se je preselila s 1. aprilom v gradič Rotentur št. 1 v Pogradu, t. j. na periferijo trga.

— *Darovi.* Za sokolski dom v Gornji Radgoni so darovali: Jurko Blaž, šol. upr. v p. v Vojniku 100 din, Karbaš Fran, sreski šolski nadzornik v Ljutomeru 100 din, Ročnik Rudolf, sodnik v Celju 50 din, Bauman Franc, trgovec v Št. Ilju v Slov. gor. 50 din, neimenovani pa mesečno po 10 din do končne adaptacije doma. Društvo se vsem za darove prisrčno zahvaljuje.

— *Obisk na meji.* V nedeljo so obiskali našo mejo nemški policisti iz Dresdena. Sprejem je bil zelo prisrčen ter se je odzvalo nad 100 policistov vabilu naših obmejnih organov ter prešlo preko meje k nam pokušat naše vino. V torek je bil pozdravni prijateljski sestanek na obmejnem murskem mostu med predstavniki naše in nemške vojske. V sredo pa je posetil našo mejo oddelek nemškega orožništva iz Gradca.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Torek, 5. aprila katoličani: Vinko, Irena

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Vatikan, matineja »Rose Marie« ob 14.15

Kino Sloga: Ljubezen gre svoja pota

Kino Union: Jetnik na dvorcu Zenda

Prvo društvo hišnih posestnikov občni zbor ob 18. v beli dvorani Uniona

Prirodoslovno društvo: predavanje prof. Molinara »Prostor v geometriji in fiziki« ob 18.15 v mineraloški predavalnici univerze

Jugoslovensko-bolgarska liga: predavanje Vek. Bučarja o Štefanu S. Bobčevu ob 20.30 v salonu restavracije »Zvezda«.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Izpod sita

Gospod urednik! O definicijah se bo treba tudi pomeniti. Vzemimo kar naš tisk. Včeraj sem v »Slovenčevem« avtoportretu na lastne oči videl in prebral, da imamo pri nas resnicoljuben katoliški tisk. Logično bi človek iz tega sklepal, da ves drugi tisk ni katoliški. Kakšen pa je, če ni katoliški? To vprašanje me je zanimalo in šel sem po župniščih, kamor spadate vi s svojimi uredniškimi tovariši, pa tudi vaši stavci, strojniki, raznašalci in sploh vsi, kar vas je zaposlenih s tiskanjem in širjenjem lista.

Mislil sem, da bom našel med vami muslimane, budhiste, shintoiste, mormone ali razkolnike, pa sem se prepričal, da sem v zmoti. Vsi ste v vojskujoči materi katoliški cerkvi in zato ne razumem, da bi vaš tisk ne bil katoliški. Mar zagovarjate in podpirate krivoverce, malikovalce in brezverce? Še nikoli nisem bral nič podobnega v vašem tisku. Prav zdi se mi, da bo tičal zajec v drugem grmu. Prosite gospode pri »Slovencu«, naj vam odprito povedo, kako je s katoliškim tiskom, da si bomo na jasnem. Prepričan sem, da bodo to radi storili, saj sami pravijo, da se že od nekdaj bore za resnico in poštenost v javnem življenju.

Iz Celja

—c **V celjskem gledališču** bo vprizorila ljubljanska opera drevi točno ob 7. Kalmanovo opereto »Grofica Marica«. Predstava je za abonma.

—c **Sresko učiteljsko društvo v Celju** bo zborovalo v soboto 9. t. m. dopoldne v I. deški narodni šoli v Celju. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu predavanje prof. Rudolfa Kolariča iz Ljubljane o novem slovenskem pravopisu.

—c **Nesreča ne počiva.** Ko se je peljal 23-letni šofer Vladimir Lango iz Celja v čolnu z motornim kolesom proti Dobrni, je padel in si hudo poškodoval desno nogo v stopalu. Pri Sv. Jakobu pod Kalobjem je padel 23-letni sin posestnice Leopold Selič pri delu na motiko in si presekal meča na levi nogi. V petek je padel 18-letni posestnikov sin Ivan Petek iz Št. Janža pri Velenju na cesti v Št. Janžu in si zlomil levo nogo ter se poškodoval po desnem očesu. Na pobrežju pri Prihovi je žaga zgrabila 29-letnega žagarja Antona Kvasa za levo roko in jo prerezala v sklepu. Pri podiranju neke stavbe je padel 37-letni delavec Franc Hofbauer z Ljubnega tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo v gležnju. Poškodovanci se zdravijo v celjski bolnici.

—c **Mestno poglavarstvo v Celju opozarja lastnike psov** na pravilnik o posesti psov in pasjem davku, na podlagi katerega mora lastnik prijaviti v času od 1. do 15. aprila vsakega leta nad 3 mesece starega psa pri upravi občine, v kateri se pes stalno nahaja. Za neprijavo nepravilno prijavo psa ali kršenje določila o nošenju pasjih znamk, je predvidena denarna kazen do 900 din ali zapor do 30 dni. Prijave je treba izvršiti pri mestnem računovodstvu v sobi št. 12, kjer se dobe predpisane tiskovine proti plačilu pristojbine 1 din. V istem roku je treba nabaviti tudi pasje znamke proti plačilu pristojbine 4 din in občinske takse, ki znaša za navadnega psa 100 din, za psa čuvaja pa 10 din letno. Strankam, ki se ne bi držale predpisanega roka, bo predpisana taksa v dvojnem iznosu.

DNEVNE VESTI

— **Konferenca vseh obrtnih zbornic.** 11., 12. in 13. t. m. bo v prostorih Beograjske obrtne zbornice konferenca vseh Obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic. Na nji se bodo obravnavala izključno vprašanja, nanašajoča se na novelizacijo novega obrtnega zakona. Obrtne zbornice naj bi določile svoje prvotno stališče glede novelizacije.

— **Nacionalni institut za gorivo** kot nov odsek ministrstva za gozdove in rudnike. Minister za gozdove in rudnike je izdal odlok, da se prenese v smislu čl. 1. uredbe o nacionalnem institutu za gorivo s 1. aprilom dosedanji kemični laboratorij ministrstva v sestav oddelka za vrhovno rudarsko nadzorstvo pri ministrstvu in sicer kot odsek pod imenom »Nacionalni institut za gorivo«.

— **Izvoz živine, moke in lesa v Nemčijo.** »Jugoslovenski kurir« poroča, da bo znašal izvoz naše živine in mesnih izdelkov v Nemčijo letos okrog 16,000.000 mark ali nad 200 milijonov din. Če računamo, da bo šlo iz Jugoslavije v bivšo Avstrijo za 260 do 280 milijonov din živine in mesnih izdelkov, lahko rečemo, da bo dosegel naš zvoz živine in mesnih izdelkov v Nemčijo letos pol milijarde din. Nemčija je dovolila Jugoslaviji poseben kontingent za pšenično moko «Kölnische Zeitung« pa poroča, da Nemčija ne bo mogla dobivati iz bivše Avstrije dovolj lesa in da zato nemška vlada ni odpovedala Jugoslaviji odobrenih kontingentov lesa.

— **Huda slana.** Po včerajšnem neurju se je popoldne zjasnilo in danes ponoči je pritisnil precej hud mraz, da je živo srebro zdrknilo pod ničlo, v ljubljanski okolici pa je bilo celo do 4° mraza. Zjutraj so bili pobeljeni vsi vrtovi in travniki in je seveda slana povzročila precejšnjo škodo zlasti na zgodnjem sadnem drevju, ki je deloma že v cvetju. Precej so trpele češnje, marelice in breskve. Tudi z Dolenjskega nam poročajo o občutni škodi, ki jo je povzročila slana. V Novem mestu in v okolici je bilo vse drevje v bujnem cvetju. Ponoči je padla temperatura na 2° pod ničlo in zaradi tega je zelo trpelo cvetje v nezavarovanih krajih in legah. Zgodnjega sadja ne bo, zmrznili pa so tudi vsi orehi. Za našega kmeta na Dolenjskem, ki je v precejšnji meri odvisen od prodaje sadja, je to hud udarec.

KINO SLOGA, tel. 27-30

Danes poslednjič! Ob 16, 19.15 in 21.15

Ljubezen gre svoja pota

Jutri najlepši film v prirodnih barvah

ALAHOV VRT

Marlene Dietrich — Charles Boyer

Ljubezen meniha, ki je zapustil samostansko celico in po raznih zablodah našel pot nazaj k Bogu!

— **Nemški letoviščarji v Dalmaciji.** V Dalmaciji je že toliko nemških letoviščarjev, da so utihnili glasovi, da bo letos sezona slaba. Za april je določena kvota 1.300.000 mark, dvakrat večja od lanske. Ta kvota je bila pa že v začetku aprila povsem izčrpana po turistih iz Nemčije. Odbor za pospeševanje turizma v Splitu se je obrnil na Narodno banko s prošnjo, naj kvoto poveča, da bodo mogli prihajati k nam tudi turisti iz bivše Avstrije.

— **Moderna cesta Zagreb — Beograd.** Potrjen je načrt zgraditve evropskega omrežja modernih cest v dolžini 37.000 km. Od tega odpade na Jugoslavijo 2.600 km. Kot del te moderne ceste bo zgrajena cesta Zagreb — Beograd, ki je že trasirana.

— **Slovenci v Ameriki.** Trgovec Jakob Štavdahar v Chicagu je bil napaden in roparji so mu ukradli precej denarja. Policija v Oglesby država Illinois je izgnala iz Amerike Vincenca Zupančiča. Mož je presedel 12 let v ječi zaradi umora svoje žene in izpuščen je bil pogojno. Ker se pa ni lepo vedel so ga aretirali in izgnali v staro domovino. Doma je iz Spodnje Štajerske in v Ameriki je bil nad 30 let. V Chicagu je umrl Martin Kremesec, star okrog 70 let doma iz Rosalnic pri Metliki. V Chicagu je živel 53 let.

— **Zveza za tujski promet v Sloveniji** prosi vse tujsko prometne interesente, da pošljejo svoj propagandni materijal v dovoljni količini na naslov Wagons-Lits-Cook, Praha-Prikopy 26, ki zelo agilno dela za turizem v Jugoslaviji.

— **Licitacije za zidarska, tesarska, krovska in kleparska dela.** Pri gradbenem oddelku direkcije državnih železnic v Ljubljani bo 15. t. m. prva javna ofertalna licitacija za zidarska, tesarska, krovska in kleparska dela, potrebna za zgraditev novih visokih stavb na postaji Gornja Radgona. Licitacijski pripomočki se dobe pri direkciji državnih železnic v Ljubljani, Ljubljanski dvor II. nadstropje, soba št. 115 med uradnimi urami.

— **Zasledovan vlomilec.** Po Kamniku in okolici se je potikal mlajši tujec, čednega obraza, dolgih črnih las, ki je govoril slabo slovensko, gladko pa nemško. Tujec je pri ljudeh prosjačil, v Kamniku pa se je vtihotapil v stanovanje krojaškega mojstra Karla Dolinška in mu ukradel za 2000 din obleke. Zvečer ga je zasačil v gozdu nad gradom Črnelo oskrbnik, ki ga je prijel in ga hotel odvesti v občinski urad na Dob, pa mu je zlikovec pobegnil. Med begom je vrgel proč vso ukradeno obleko razen hubertus plašča, ki ga je imel na sebi. V gozdu je pustil tudi kolo znamke »Elegance«, ki ga je najbrž tudi ukradel. Kolo je bilo izročeno kamniškim orožnikom.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo večinoma jasno, čez dan topleje vreme. Včeraj je deževalo v Zagrebu, Beogradu, Sarajevu in Splitu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 16, v Mariboru 10, v Ljubljani 9.8, v Zagrebu in Beogradu 9, v Sarajevu 3. Davi je kazal barometer v Ljubljani 771.1, temperatura je znašala 0.0, na aerodromu —4.6° C.

— **Za Veliko noč avtoizleti v Graz, Trst in Benetke!** Prijave sprejema izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, hotel Slon, telefon 26—45. Vhod iz Prešernove ulice.

— **Vlomi v okolici Kranja.** Danes ponoči je bilo vlomljeno v neko trgovino v Naklem pri Kranju. Vlomilec je odnesel za več tisočakov manufakturnega in galanterijskega blaga in pa nekaj gotovine. Pred dnevi je bilo vlomljeno tudi v hišo posestnika Antona Terana v Bistrici obč. Naklo, odkoder je tat odnesel 11 m dolg gonilni jermen in pa več različnega orodja. Teh vlomov je sumljiv neki Ivan Korče, ki je doma iz okolice Cerknice, a je bil lansko leto nekje pri Kranju uslužben, Korče je poskušal nedavno vlomiti tudi v pisarno na postaji v Dupljah pa je bil prepoden.

— **Tri nesreče.** V Florjanski ulici 40 je padla po stopnicah 47-letna žena davčnega sluge Apolonija Lipovž. Dobila je smrtno nevarno poškodbe na glavi in po životu. Reševalci so jo prepeljali takoj v bolnico. Iz Trbovelj so prepeljali v bolnico 56-letnega rudarja Antona Jermana, ki se je ponesrečil v rudniku. Nanj se je vdrla plast premoga, tako da je dobil poškodbe po vsem telesu. Iz Sel pri Kamniku so pripeljali v bolnico 17-letnega Josipa Malija. Fant je padel pod voz, ki mu je zlomil nogo.

— **Samomor gimnazijca.** V Virovitici je skočil včeraj pod vlak 15 letni sin veleposestnika Jurica Polak, dijak 6 razreda gimnazije. Imel je pet slabih redov in to ga je tako potrlo, da je šel v smrt. Vlak mu je odrezal glavo.

— **Smrt marljivega strojnega stavca.** V Zagrebu je umrl včeraj strojni stavec v tiskarni Jugoslovenske Stampe Ivan Zupanc, star 45 let. Med vojno je bil pet let v ruskem ujetništvu, od koder je prinesel kal bolezni, ki ji je zdaj podlegel. Bil je zelo vesten in marljiv stavec.

— **Parnik porušil morski svetilnik.** Parnik »Anton« je zavozil včeraj na poti s Sušaka proti Splitu v megli v svetilnik pri Sukošanu. Svetilnik se je porušil, parnik je bil pa le malo poškodovan.

Iz Ljubljane

—lj **Kulturna sramota.** Snoči je bil v veliki filharmonični dvorani koncert Ljubljanskega kvarteta. To združenje domačih umetnikov uživa sloves daleč preko mej naše ožje domovine in vsak njihov nastop v tujini je pomenil umetniški dogodek pred nabito polnimi dvoranami. Le v Ljubljani je bila dvorana prazna. Dasi je koncert nudil višek umetniškega užitka, je vendar sramota za Ljubljano, da morajo najsiromašnejši, ubogi študentje in maloštevilni ljubitelji umetne glasbe med uradništvom reševati kulturno čast Ljubljane. Kje so bili tisti, ki imajo ob vsaki priliki polna usta besedičenja o slovenski kulturi, ki se tako radi bahajo z visoko stopnjo domače umetnosti? Tam, kjer bi bilo treba manifestirati to kulturo tudi z dejanji, tam jih ni. Kje so bili predstavniki Ljubljane, ki so s svojo odsotnostjo pokazali naravnost preziranje domačih umetnikov? Seveda, če pride v Ljubljano še kaka tako neznana tuja veličina, se Ljubljana postavi . . . Ali naj se potem čudimo, če naši umetniki odhajajo v tujino, kjer jih sprejemajo z odprtimi rokami, ko doma ne najdejo ne razumevanja, ne podpore.

—lj **Pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe za delavstvo podjetij TPD.** Dopoldne ob 10. so se začela pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe med zastopniki delavstva TPD in podjetja v palači družbe v Gledališki ulici. Na zahtevo delavstva je družba odgovorila, da bi bilo treba urediti delovne razmere s kolektivno pogodbo za daljšo dobo v vseh obratih. Danes razpravljajo načelno o novi kolektivni pogodbi in do pogajanj samih najtrž še ne bo prišlo. Delavstvo cementarne in apnenic je odpovedalo kolektivno pogodbo, ki je veljala do 1. t. m. Rudniško delavstvo, ki ni odpovedalo stare kolektivne pogodbe, pa med drugim zahteva zvišanje nabavnega prispevka za veliko noč. Vse delavstvo zahteva prilagoditev mezd podraženim življenjskim potrebščinam. Pogajanja bodo trajala več dni.

—lj **Planinci foto amaterji** pridite danes v čim večjem številu na zanimiv foto večer, ki bo v društvenih prostorih SPD na Aleksandrovi cesti 4/I. ob 20. uri. Prinesite s seboj pozitive ali negative svojih slik.

—lj **Najlepši izlet v letošnjih velikonočnih dneh** bo prav gotovo izlet v Postojnsko jamo, kjer bo koncertiral na velikonočni ponedeljek pop. pevski zbor Gl. Matice ljubljanske. Izvajal bo najlepše skladbe za mešani zbor, pa tudi nekaj narodnih pesmi. Zato opozarjamo na velikonočni izlet, ki ga pripravljajo za 18. t. m. v Postojno. Vlak se odpelje iz Ljubljane dopoldne ob 12.30 in se vrne zvečer po 9. uri iz Postojne, tako da bo še pred polnočjo zopet v Ljubljani. Vožnja tja in nazaj, vstopnina v jamo in prispevek za skupni potni list, vse to stane 75 din. Prijave sprejema Putnik.

—lj **Da goji Ljubljanski Zvon** z enako vnemo narodno in umetno pesem dokazuje njegov spored, ki je določen za koncertni večer v petek 8. t. m. Izmed slovenskih zborov jih je na sporedu 5, in sicer 2 narodni in 3 umetne. V II. delu imajo besedo hrvatski in srbski avtorji, vsi povečini na prelepo narodno besedilo. Že besede same vsakega posameznega zbora so silno lepe, a melodija je še lepša. Tudi nova bo za nas, saj se večino zborov, ki so na sporedu ob tej priliki prvič javno izvaja v Ljubljani. Zato ne pozabite na Zvonov koncert v petek 8. t. m. zvečer v veliki filharmonični dvorani! Sedeže si lahko nabavite v knjigarni Glasbene Matice.

—lj **Predavanje Prirodoslovnega društva.** Danes ob 18.15 bo predaval v mineraloški predavalnici univerze g. prof. Ivan Molinaro o temi: »Prostor v geometriji in fiziki«.

—lj **Predavanje o Štefanu S. Bobčevu** s prikazovanjem zemljepisnih slik iz Bolgarije priredi Jugoslovensko-bolgarska liga drevi ob 20.30 v salonu restavracije »Zvezda«. Predaval bo g. Vekoslav Bučar. Vabljeni vsi člani Lige in prijatelji bratskega bolgarskega naroda. Vstop prost!

—lj **Občni zbor Splošnega ženskega društva** bo jutri ob 16.30., Rimska cesta 9. Udeležba za članice obvezna. Vabimo tudi prijateljska društva.

—lj **Šavs Tyrševa 36, Cerkvena 1.** Kemično čistimo damsko in moško garderobo.

—lj **Vztrajen kokošji tat.** V Baldanijevo vilo v Škrabčevi ulici se je splazil v nedeljo predrzen tat. Proti polnoči je nastal naenkrat v kokošnjaku kraj vile med kokošmi velik nemir. Služkinja sosedne dr. Sagadinove vile je skočila iz postelje, da pogleda kaj je. V polsvitu je opazila moškega, ki je bil baš na tem, da odnese nekaj kokoši. Na klice služkinje se je tat vendarle umaknil in zbežal preko ograje. A ne za dolgo. Kaki dve uri pozneje je bil že zopet pri kokošnjaku. Čeravno se je sosedova služkinja tudi to pot zbudila, se tat tudi na njene klice ni hotel umakniti. Mirno, kakor da opravlja pošteno delo, je izbral najlepše štiri kokoši in jo popihal. Zunaj ga je čakala neka ženska. Pobasala je kokoši v cekar in odšla po Štrekljevi ulici, dočim je odšel tat po Škrabčevi ulici. Kokoši je oddal najbrž iz previdnosti, češ, manj sumljivo je, če jih nosi ženska kakor moški.

—lj **Tatvina kolesa.** Iz veže na Aleksandrovi cesti 5 je bilo ukradeno Petru Šavsu črno pleskano kolo z evidenčno št. 211.327, vredno 500 din. Tatvino kolesa je prijavil tudi postrešček I. Anderluh. Njemu je bilo ukradeno 600 din vredno kolo, neznane znamke, izpred glavnega kolodvora.

—lj **Mlad pokvarjenec.** V stanovanje železničarjeve soproge Ivane Z. v Linhartovi ulici se je v nedeljo splazil 15-letni bivši dijak Ivan R. in ji ukradel tri zlate prstane, vredne 500 din. Spočetka je bil osumljen tatvine neki brezposelnež, pravi tat pa se je izdal sam zaradi tega, ker je skušal ukradene prstane kar hitro spraviti v denar. Pri prodajanju prstanov ga je zalotil detektiv, ki ga je odvedel na policijo, kjer je tatvino takoj priznal. Z mladim pokvarjencem bo imelo opravka mladinsko sodišče.

—lj **Dve tatvini.** Včeraj je nekdo izmaknil v gorenjskem vlaku nekemu trgovcu z dežele listnico, v kateri je imel 1200 din in več dokumentov. V nedeljo je bila pa ukradena na glavnem kolodvoru Ivani Z. iz Celja denarnica, v kateri je bilo okrog 300 din.

Iz Litije

— **Litijski most popravljen.** Včeraj popoldne je komisija banske uprave pregledala litijski most, ki je zdaj temeljito popravljen. Razen dveh nosilcev so izmenjali tudi mostnice, ki so zdaj iz hrastovega, stare so bile pa iz mehkega lesa. Most je zdaj lepo raven in gladek. Popravila so bila plačana iz dveh kreditov v znesku 120.000 din. Kmalu bo treba misliti še na izmenjavo podpornikov in jih. Litija in njena okolica po pravici

MATINEJA **KINO MATICA**

SAMO ŠE DANES IN JUTRI TOČNO OB 14.15

ROSE MARIE

Radi navala na blagajno — dvignite vstopnice četrt ure pred predstavo!
CENE din 3.50 — 6.50.

zahtevata nov železobetonski most, saj je promet čez Savo pri Litiji zelo živahen, a popravila lesenega mostu so, kakor vidimo, dokaj draga.

— **Domov je prišel umret.** V nedeljo popoldne so pokopali na Savi pri Litiji 72-letnega Franceta Planka, po domače Lovšetovega iz Leš pod Sveto goro. Bil je še fant in odšel je po svetu, čeprav je iz trdnega grunta. Nedavno se je pa vrnil domov, ker ga je napadla zavratna bolezen. Prijateljem in znancem je pravil, da je prišel domov umret.

— **Uspeh litijskih sportnikov.** V nedeljo je gostoval pri nas SK Moste iz Ljubljane. Naši so bili ves čas v premoči in med njimi se je najbolj izkazal Silvo Jančar, ki je sam zabil 6 golov. Polčas je bil 4:0, končni rezultat pa celo 10:0 v korist Litije. Tekmo je sodil domačin Joško Eltrin. Za prihodnjo nedeljo je napovedan obisk DASK iz Trbovelj. Za tekmo vlada precejšnje zanimanje.

Iz Maribora

— **Nove velikonočne razglednice.** Mariborska podružnica Branibora je založila okusne velikonočne razglednice. Slika predstavlja koroški veljkosobotni narodni običaj. Prepričani smo, da bodo ljudje radi segali po teh lepih razglednicah, ki so po 1 din na prodaj v knjigarnah in trafikah. Vse knjigarne ,trgovine in trafike, ki želijo razglednice kupiti oziroma vzeti v komisijo, prosimo ,da se blagovolijo čimprej obrniti na naslov: Branibor-podružnica Maribor in da pri tem navedejo višino provizije. Kupujte, podpirajte domačo umetnost in naša narodnoobrambna stremljenja!

— **Združenje trgovcev za mesto Marjbor** sporoča, da se uradni dan Zbornice za TOI pri omenjenem združenju ne vrši v sredo, dne 6. t. m., kakor je bilo prvotno določeno.

— **Mariborski tujski promet.** Pretekli mesec je bilo pri mestni policiji prijavljenih 1628 tujcev, od teh 530 inozemcev. Največ je bilo Avstrijcev (184), sledijo Nemci (180), Čehoslovaki (69), Madžari (29), Italijani (28) itd. Nočnin je bilo v marcu 5524.

— **Z državnega pravdništva.** S tukajšnjega državnega pravdništva je bil premeščen v Ljubljano državni tožilec g. Sever Franc, iz Celja pa v Maribor državni tožilec g. Juhart.

— **Sneg, toča, grom in blisk.** V nedeljo zvečer je divjal nad Mariborom in okolico vihar. Nenadoma se je vlila ploha, ki ji je sledila toča. Nekaj časa se je tudi močno bliskalo in grmelo. Na Pohorju je več ur snežilo. Pač pravo aprilsko vreme!

— **Otrok utonil v mlaki.** V Tešanovcih v Prekmurju je padla enoletna posestniška hčerka Veronika Hari v plitvo mlako in utonila. Ko so se vrnili starši s polja, je bilo dete že mrtvo.

— **Sokolska akademija.** V soboto zvečer je priredil Sokol I. v kadetnici veliko telovadno akademijo z izbranim sporedom. Številni sokolski prijatelji so s to akademijo dostojno proslavili spomin blagopokojnega staroste dr. Ljudevita Pivka. Spominski govor sedanjega staroste g. Mohorka je orisal nevenljive zasluge carzanskega junaka.

— **Gledališče.** Drevi bo v »Trubadurju« gostoval odlični tenorist Mario Šimenc. Red A. V četrtek zvečer bo repriza operete »Nečak« za red B.

— **Tragična smrt.** Ko je v ponedeljek zjutraj hišnik na Aleksandrovi cesti 17 odpiral vrata, je na svoje veliko zaprepaščenje našel pod stopnicami 47 letnega prevoznika Romana Matza mrtvega. Uradni zdravnik je ugotovil, da je pokojnika na stopnicah zadela kap, zaradi česar je padel po stopnicah in si zlomil tilnik.

Iz Škofje Loke

— **Učiteljsko društvo** za škofjeloški okraj bo zborovalo v soboto 9. t m. v Škofji Loki, kamor prispe vse učiteljstvo loškega okraja. Profesor Ivan Kolar bo predaval o slovenskem pravopisu, metodično učno sliko iz zemljepisa bo podal učitelj g. Horvat iz Škofje Loke, na razgovoru bo vprašanje učiteljskega sadjarskega tečaja, govorilo se bo o gospodarskih učiteljskih ustanovah, splošno situacijsko poročilo pa bo podal predsednik. Zborovanje bo dopoldne.

— **Dva poslovilna večera.** Gospej polkovnikovi, s. Ini Marasovi so priredile Kolašice pretekli teden intimen poslovilni večer pri Homanu. Ugledno sodelavko škofjeloškega Kola je nagovorila predsednica s. Ljuba Lendovškova, ki je želela poslavljajoči se sestri v Mariboru vse najboljše. Za lepe besede se je zahvalila ga Marasova, poudarjajoč, da bo ohranila Škofjo Loko vedno v prijetnem spominu. Zabava, ki se je razvila po oficielnem delu večera je bila zelo prisrčna. I. planinski polk pa je imel poslovilni večer v Sokolskem domu. Igrala je vojaška godba. Od častnikov, ki zapuščajo Škofjo Loko, se je poslovil poveljnik g. Ivan Markulj, a v imenu odhajajočih je spregovoril polkovnik g. Maras. Poslovilni govor je imel tudi mestni župan g. Zicherl. Tudi ta večer je bil zelo prijeten.

— **Prijateljem dragocene knjige** bodi v vzpodbudo, da je zbranih za Slovensko Matico v Škofji Loki le nekaj manj kot 40 naročnikov. Poverjenik g. Vojteh Debeljak opravlja vse v to področje spadajoče posle.

ŠAH

— Simultanka dr. Tartakowerja. Mednarodni velemojster dr. Tartakover, ki se udeleži jubilejnega turnirja LŠK pride v Ljubljano že 6. t. m. V soboto 9. t. m. bo igral simultano proti ljubljanskim šahistom. Priglasnina za člane klubov je 10 din, za nečlane 20 din. Prijave pri Slov. šah. zvezi ali LŠK v kavarni Zvezdi od 11 do 12. ali od 18. dalje. Uro in lokal javimo pravočasno. Simultanka bo nekak uvod v mednarodni turnir.

Iz Ptuja

— **Žrtev prepira.** Kakor smo že poročali, se je 37letni dninar Ivan Kelc iz Gradišč, zaposlen v nekem vinogradu, sporekel s svojimi tovariši, ki so po delu skupaj popivali. V prepiru ga je nekdo udaril z motiko tako močno po glavi, da je obležal nezavesten. Prepeljan je bil takoj v ptujsko bolnico, kjer pa je težki poškodbi podlegel. Obdukcija trupla je dognala, da je imel pokojni prebito lobanjo. Storilca iščejo orožniki.

— **Vlom pri belem dnevu.** V stanovanje starešine finančne kontrole g. Kunca na Vičavi pri Ptuju se je splazil tat ter odnesel iz spalnice, kjer je spal otrok, več perila in oblek. Ljudje so videli na cesti dva neznanca, katerima se je pridružil še tretji, ki je imel večji zavitek pod pazduho. Vsi trije so jo ubrali proti bližnjemu gozdu, kjer so pozneje našli nekaj stare obleke, ki so jo tatovi gotovo vrgli proč. G. Kunc trpi škode okoli 700 din.

Lep dar: Zgodbe brez groze

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Najmanjši znesek 8 Din
Beseda 50 par, davek posebej.

POMLADNE NOVOSTI
vseh oblačil, sport, kamgarn, obleke, pumparice, perilo itd.
najceneje
PRESKER
Sv. Petra cesta 14

KLIŠEJE

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

STALNO DELO
doma nudi delavoljnim z malim kapitalom Andrej Oset, Maribor, Orožnova 6. 904

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

ZVONČEK TERPENTIN
5 din.
Zajamčeno čisto jedrnato milo.
Vodnikov trg — Štolfa. 955

MODERNA SPALNICA
se poceni proda pri I. Bitencu, Gosposka ul. 16) 966

Otroške, fantovske in moške obleke kupite najceneje pri
TIVAR OBLEKE
Jerman Martin, Sv. Petra c. 26.
26. R.

POMARANČE
Jaffa, rdeče italijanske, zopet prispele. Smokve za žganjekuho! — Veletrgovina južnega sadja, Ljubljana, Tyrševa 48.
965

RAZNAŠALCA

KOLESARJA ZA OKRAJ

VIČ

SPREJME TAKOJ UPRAVA

»Slovenskega Naroda«

Makulaturni papir

proda

uprava „Slovenskega Naroda“
Ljubljana, Knaflјeva ulica štev. 5

Nova pota nemškega gospodarstva

Programatični govor ministra Funka ob otvoritvi pomladanskega velesejma v Leipzigu

Ljubljana, 5. aprila

Na oder pred orkester je stopil podpredsednik velesejma Ludwig Fjchte. Pozdravil je mjnistra Funka, državnega tajnika Hankea kot zastopnika prosvetnega jn propagandnega ministra, okrožnega vodjo Martjna Mutschamanna, leipziškega velikega župana Walterja Dönickea in druge visoke gospode ne samo v jmenu velesejmske uprave, temveč tudi v imenu 9.500 razstavljalcev in 300.000 kupcev iz vseh krajev Nemčije in malone iz vseh držav sveta. Govornik je ugotovil, da so se pokazali na letošnjem spomladanskem velesejmu v Leipzigu vidnj znaki naglega napredka. Od leta 1934 je velesejem svoj inozemskj obrat skoraj popetoril. Na porastu nemškega izvoza je bil udeležen v tem času z 10%. To je uspeh, ki govori že sam zase. Velesejem more biti dober, če so razstavljalcj in kupci s posli zadovoljni.

Pred govorjškj pult je stopil minister Funk. Reflektorji so osredotočili nanj svoje svetlobne stožce, zopet se je zasvetlikala magnezija. Minister je začel svoj govor. Govoril je mirno, kakor da predava. Nobenih patetičnjh vzklikov, nobenega gestikuliranja in mahanja z rokami. Njegov govor je bjl posvečen gospodarskim problemom in tj se ne obravnavajo s patosom, temveč s prevdarnostjo in razumom. Govor je imel napisan pred seboj, a le zdaj pa zdaj se je ozrl na vrstice, da se mu ni pretrgala njt mislj.

Govoril je najprej v splošnem o velesejmu in njegovem pomenu za nemško gospodarstvo, za nemško delo in njegovo veljavo v svetu. Naglašal je uspehe, ki jih je dosegla ta mogočna gospodarska ustanova, odkar je na krmilu narodnj socializem. Ugled in veljava Nemčije na gospodarskem polju sta se v zadnjih petih letjh močno dvignila. Nemčija je mogla od boljše svetovne konjunkture v zadnjih letih jmeti le malo koristi, ker je bila njena zunanja trgovina močno omajana. Navzlic temu se ji je pa posrečilo povečati uvoz od 4,2 na 5.5 milijard, izvoz pa od 4.9 na 5.9 milijard mark. Ta porast je pa v primeri z drugimi državamj manjši in se nikakor ne more primerjati s porastom notranje proizvodnje in povečanjem delavnosti v splošnem. Obrtniška proizvodnja se je povečala od 38 milijard leta 1932 na 75 milijard lani, narodnj dohodek pa od 45 na 68 milijard. Sicer je pa nastala že sredj lanskega leta na velikjh produkcijskih poljih sveta močna reakcija, dočim nemške projzvodnje to ni prizadelo in se razvija neokrnjeno naprej.

Z vsem poudarkom je pa mjnister Funk naglasil, da polaga nacionalsocialistična politjka največjo važnost na povečanje zunanje trgovine in zboljšanje nemške trgovine ter na plačilne odnošaje z drugimj državami. In temu važnemu vprašanju je posvetjl glavnj del svojega govora. Gospodarskj publicisti v inozemstvu se zadnje čase mnogo pečajo z nemškjm gospodarstvom in nemškimi gospodarskimi metodamj. In prišli so do zaključka, da so te metode najboljše, ker je nemško gospodarstvo zdaj absolutno zdravo, rešeno vsake krize. Kako je pa Nemčija dosegla to? Nacionalsocialistično vodstvo države je najprej preskrbelo veljavo načelu, da gre politika pred gospodarstvom. To nj nobeno spoznanje, temveč izkušnja, ki jo potrjuje svetovna in gospodarska zgodovina v vseh časih. Tudi političnj prestiž jn politična moč morata stopatj pred gospodarskjm prestižem in gospodarsko močjo. Vprav angleška zgodovjna nam doprinaša najmočnejše dokaze za pravjlnost tega naziranja. Po nacionalsocialistjčnem pojmovanju mora biti gospodarstvo vodeno politično. Ono je samo del celokupne politike, toda njegovo vodstvo določajo politične sjle. Nacjonalsocialistjčna država je torej v skladu s svojjm svetovnonazornim načelom izgradila gospodarski red in gospodarsko oblikovanje po življenjskih zakonih jn življenjskih nujnostih nemškega naroda.

Iz teh temeljnjh pogledov so bjle določene tudi poedine gospodarske metode, služeče temu, da bi se mobjlizirale vse moči in energije nemškega dela, da bi se odstranila neznosna odvisnost od inozemstva jn zagotovjli življenjskj pogoji in možnosti napredka nemškega naroda. Zlata in devjz nismo imeli, je dejal minister, zato smo morali ustvariti novo podlago narodnega blagostanja in to je bilo delo, izraženo v stvorjtvi, v projzvodnjj. Čim večja je celetna količina proizvodnje, tem večji je na vsakega poedinca odpadajoči delež užitka. Denar je samo pomožno sredstvo v službi porazdelitve gmotnih dobrin, je dejal Hitler v svojem zadnjem govoru v parlamentu. In minister Funk je k temu pripomnil, da naj bi svet vendar že enkrat razmišljal o pomenu tega gospodarskega spoznanja za svetovno gospodarstvo.

Če si pobliže ogledamo položaj na mednarodnih denarnih in kreditnih trgih, pridemo do spoznanja, da so svetovna gospodarstva zbolela na preobilici zlata jn deviz, dočim je nemško gospodarstvo brez zlata in devjz ozdravjlo. Delo je namreč solidneje od zlata. Sedanje vodstvo Nemčije se pa tudi nj dalo zapeljati v valutne eksperimente, kj vodijo koncem koncev vedno k izgubam narodnega premoženja in prizadenejo pogosto vprav široke sloje delovnega ljudstva. Nemčija se tudi ni zatekla k spolzkemu maksjmiranju cen in plač, temveč je ohranila cene in plače. Slednjič je usmerila kredit in kapital tja, kjer lahko najmočneje in najkoristneje delujeta za splošnost. Tako je z razumom marljivostjo in talentom rešila probleme, ki jih drugi še njso mogli rešitj.

Po teh ugotovitvah je postavjl minister Funk vprašanje, ali bj lahko tudi druge države segle po takih metodah. Na temelju križev jn težav povojne dobe naj bj se izoblikoval nov sistem mednarodnega trgovinskega in plačilnega prometa. Konjunkturno zanesljjv trgovski partner naj bi ne bjl samo nekaj čisto novega, temveč tudi nekaj močno zaželenega v svenovnjh gospodarskih odnošajih. Obnovjtev normalnjh meddržavnih odnošajev in stabilizacija valut pa seveda ne bo dosežena s tem, da se vrnemo kratkomalo k starim metodam svobodne trgovine ali največjh ugodnosti jn zlatega standarda, ki so bile prav po politjki onih držav temeljito uničene, čijih vlade se otepajo nujnega spoznanja, da morajo prinesti nove sile in metode v svetovnj politiki tudj nove sile in metode v gospodarstvu.

Govoreč o raznjh gospodarskih problemih Nemčije je minjster Funk omenil, da je imela lani Nemčija najmanj konkurzov po vojni in tudj v zadnjih letih pred vojno. Prj vsem tem ugodnem gospodarskem položaju pa v zunanjem svetu še nj mogla zavzeti moči odgovarjajočega položaja. Vzrok tjči v tem, da še njso odstranjene zadnje usedline jz dobe politične in gospodarske uničevalne blaznosti. Tu sem spada še nerešeno vprašanje zunanjih dolgov jn kolonij, dve usodnj vprašanjj nemškega naroda. Ne gre samo za uvoz produktov jz kolonij, temveč za ustvaritev novjh produkcijskjh baz potom kolonij. »Odprta vrata«, kj jih pa lahko nekdo drugj zopet zapre, pa nemškemu narodu tudi nič ne koristijo. Vrnitev kolonij je za Nemčijo vprašanje nacjonalne časti. Sedanja veljala Nemčija v zunanjem svetu ne prenese, da vegetjrajo nemška državna posojila v jnozemstvu v nedostojnem, nemškemu prestižu škodljjvem stanju. Nemčija noče jn ne potrebuje nobenega novega državnega posojila v jnozemstvu, glede obstoječih posojil pa mora najti tak aranžma, da bo računal s političnjm in gospodarskjm položajem nacionalsocjalistjčne Nemčije in da ne bo prinašal tistjm, kj so posojilo dalj, nobenega novega rjzika, zato pa ustvaril stabilne in normalne razmere. Od ureditve vprašanja dolgov je odvjsna končno tudj moč nemške valute v inozemstvu in tudj ta vrednota mora biti kakor vse nemške vrednote znova povrednotena. Nemčija lahko postane velika in močna samo potom Nemčije. S temj besedami je zaključil minister Funk svoj govor.

Zahvalil se mu je podpredsednik velesejma Fjchte jn s tem je bil velesejem oficjelno otvorjen.

J. Z.

Nemčija gradi nove zrakoplove

Baje ji bodo služili tudi v vojaške svrhe

Po prvi katastrofi nemškega zrakoplova »Hindenburg« stopa znova v ospredje vprašanje novih zrakoplovov v Nemčiji. Ravnatelj holandske letalske družbe Broussing, ki je obenem ustanovitelj holandskega sindikata za zračno zvezo med Holandsko in Holandsko Indijo, je v svojem nedavnem govoru izjavil, da ni mogoče več odlašati

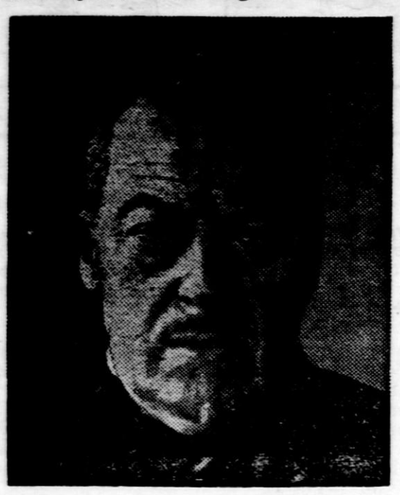

Dr. Eckener, sloveči nemški strokovnjak na polju zrakoplovstva.

z otvoritvijo te zračne zveze. Na pogajanjih med holandskim sindikatom in nemško družbo »Zeppelin« je bilo sklenjeno otvoriti to zračno progo že v januarju 1937. Do tega pa ni prišlo in sploh je obtičalo to vprašanje na mrtvi točki zaradi težkega finančnega položaja družbe »Zeppelin«, ki zdaj ne more ali pa ne sme graditi zrakoplov za druge države zaradi pomanjkanja gradbenega materijala in helija.

Zdaj namreč, ko so nemški zrakoplovi iz prometa preko severnega Atlantika povsem izključeni, je nastalo vprašanje, ali bo Amerika dala Nemčiji na razpolago obljubljeno količino dragega helija, ki bi ga lahko uporabila tudi v vojaške svrhe, ker gradi zdaj v Zeppelinovih delavnicah v Friedrichshafnu dva nova zrakoplova LZ 130 in LZ 131. Kateri zrakoplov bo prej dograjen in kakšnim namenom bo služil, se še ne ve. Stari zrakoplov LZ 127 »Grof Zeppelin« je že popravljen in ni izključeno, da ga bodo porabili za poskusne trgovske polete med evropsko Holandsko in Holandsko Indijo. Zanimivo je, da se zrakoplovi sicer niso obnesli v prekomorskem zračnem prometu, pa je vendar začela Nemčija kmalu po katastrofi zrakoplova »Hindenburg« graditi nove, še večje zračne orjake, ki bodo napolnjeni s helijem, varnejši od starih zrakoplovov.

Ni nobena tajna, da hoče Nemčija porabiti te zrakoplove tudi kot najmočnejše nosilce bomb za napade na velike, strategično važne in več tisoč kilometrov od daljene cilje, kajti vprav novi zrakoplovi bodo lahko letali na večje daljave in tudi dvignili se bodo lahko višje. To jim bo omogočilo manevrirati v višini 9.000 do 11.000 m in v tej višini bodo lahko neopaženo dosegli svoj cilj — važne sovražnikove operativne baze, glavna mesta in industrijska središča, kamor bodo metali bombe.

Proslava šestovega jubileja in gostovanje B. Nučičeve

Ljubljana, 5. aprila

Še dva dogodka je treba zabeležiti iz preteklega tedna: proslavo 25 letnega neutrudnega, uspešnega, iz pristnega teatrskega naturela neizčrpno izvirajočega delovanja, dramskega in opernega režiserja ter učitelja odrskega naraščaja in po slovenski domovini razkropljenega osebja diletantskih odrov, prof. Josipa Šesta — pa gostovanje H. Nušičeve hčere, gospe Bogumile.

Po običajnih gratulacijah sredj celokupnega personala na okrašenem, z darilj in cvetjem obloženem odru, po nagovorih upravnika Župančiča, ravnatelja Golie, predsednika Udruženja igralcev Al. Drenovca i. dr., ki jim je odgovorjl jubilant s poudarkom, da je srečen v svojem poklicu tako, da bi si ga izbral vedno iznova, ako bj se vrnil še trikrat na svet, smo gledali nanovo vprizorjenega Verdijevega »Rigoletta«.

Pričakoval bi, da si slovenski Osip Andrejevič izbere za jubilej rusko opero. Bilo bi bolj v stilu, zanjmiveje, privlačneje. Zakaj »Rigoletta« smo za dokaj sezon že naveličani. Čeprav zmerom priznavamo njegove glasbene kvalitete, nam je njegova krvava romantika in nabuhla teatralika prav težko užitna.

Nova vprizorjtev »Rigoletta« pa je prinesla samo nove dekoracije, vse drugo je ostalo v slogu premiere z dne 11. marca 1854.

Zlasti se je zvesto oklepal te dobe nosilec naslovne partije Robert Primožič, silni, strašni, z mimiko, gestami, nogami in rokami neutrudljivi izražatelj Victor Hugojevega tragičnega očeta. Publika ga je nagrajala obilo z aplavzom. Zlasti je pohvalno, da je partijo naštudiral slovenski in le obžalujem, da mu je izgovor našjh vokalov še vedno nerazrešljjv problem, zato pa publika mnogo njegovega teksta ne razume. Glasovno se partija v nižjih in srednjih legah Primožiču odlično prilega in doseza z njo drastične efekte, ki vprav izzivajo gromovito ploskanje; zato pa so mu višine težke in ne zmerom intonačno čiste.

Nova je bila Nollijeva v partiji Gilde. Pevka, nežno dekletce, si je z dosedanjimi partijami pridobila že toliko priljubljenost, da je uspela tudi z Gildo, doslej največjo in najtežjo vlogo. Nollijeva je gotovo rojena kot gledališki človek in odrski talent, ki se glasovno brez dvoma še razvije; organ, zdaj včasih še otroško zveneč, se ji gotovo izpopolni z barvo žene in njena igra si pridobj globine in širine. Žela je dosti priznanja in prejela cvetja.

Nove dekoracije arh. Franza so dajale predstavi lep okvir. Stopnišče v vojvodovi dvorani seveda onemogoča menuet. Spričo ozkosti odra je scenograf prav zadovoljivo ustvaril ulico med Rigolettovo in Cipranovo hišo; prav lepa je druga dvorana, žal, brez stropa in pod milim nebom, izpod katerega visi odnekod lestenec. Četrta slika kaže romantično podrtino kot Sparafucilovo bivališče (za izpremembo na desni, dasi je navadno na levi) in krajino ob reki na levi, a v ozadju tipičen most, naslikan kot prospekt. Slika trpi zaradi preobloženosti in ostane odhod vojvodov neviden.

Mogočnega Monterona Mar. Rusa, romantičnega Sparafucila Jul. Betetta in zapeljivo Maddaleno Kogejeve že poznamo z najboljših strani; za vojvodo je vskočil gost iz Zagreba, g. Vičar z rutino.

D. Žebre, toplo pozdravljen ob nastopu, je opero skrbno pripravil in temperamentno dirigiral, a jubilar šest vseskozi okusno in živahno izrežiral. Orkester je bil večinoma preveč glasen.

Kot »Veroniko Deseniško« smo gledali prvič na našem odru go. Bogumilo Nučičevo iz Zagreba, Visoka, vitka gospa je s svojo simpatično pojavo in cvetočo mladostjo zajela pozornost občinstva in se izkazala v svojem nastopanju kot uglajena, v kretnjah jn gestah prožna, zmerom okusno in naravno se gibajoča igralka. Vidno je na odru kakor doma in ne pozna treme. Svojo vlogo je govorila inteligentno, toplo in prisrčno ter v lirskih kakor dramatskih prizorih dosegla resnično prepričevalen uspeh. Dasi brez zadostnjh skušenj, ki jih zahteva tako težka jn psihološki pestra vloga, se je Bogumila prilagodila ansamblu brez najmanjše zadrege. Govorica ji je jasno, logično podana, brez patosa in vsiljivega naglašanja, naravna. Le glasovno menda ni bila docela razpoložena ali je bila utrujena, ker sem pogrešal v glasu dostikrat zvonkostj in si žele več barve.

Žela je pošteno priznavan uspeh in prejela cvetja z darom. Žal, da je bil obisk nezadovoljiv.

V nedeljo so ponovili »Hoffmannove pripovedke, v katerih sta se odlikovala Jul. Betetto, glasovno in igralski sijajno razpoložen, in Nollijeva, ki je bila izvrstna in mična lutka v 1. dejanju.

Fr. G.

NEŽNOST

— In kako nežen ženin je ta Miloš! Kadar se mudi v domu svoje neveste, jo vedno drži za roke.

— Da, toda samo zato, da ne igra na klavir.

Pred 100 leti je bil rojen Gambetta

V soboto je minilo sto let, odkar je bil rojen v Cahorsu znanj francoski politik in državnik Leon Gambetta. Njegov oče je bil trgovec, bil je žid in v Francijo je prišel iz Genove. Leta 1869 je bil mladi Gambetta izvoljen za poslanca in v parlamentu je kmalu postal vodja republikanske manjšine. Bil je eden najboljših govornikov. Zaslovel je zlasti s svojim govorom proti plebiscitu o novi ustavi v aprilu 1870. Ko je 15. julija istega leta Francija napovedala vojno Prusiji, se je Gambetta ločil od dela svojih privržencev in glasoval proti vojnemu kreditu. Med francosko prusko vojno, ki se je končala za Francijo nesrečno, je igral Gambetta važno politično vlogo, posebno ko je po poročilu o francoski kapitulaciji pri Sedanu 4. septembra 1870 proglasil v Parizu republiko. Takrat je postal član vlade narodne obrambe, v kateri je bil notranji minister. 7. marca istega leta je zapustil v balonu oblegani Pariz in se napotil v Tours, odkoder si je kot vojnj minister prizadeval reorganizirati francosko vojsko.

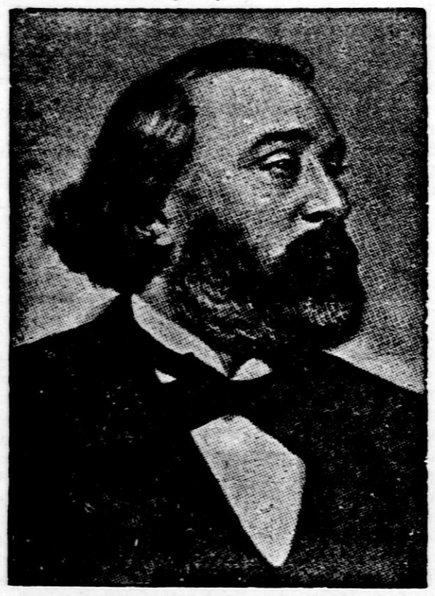

Po kapitulaciji Pariza je sklenil nadaljevati vojno, ko pa tega ni dosegel, je odstopil. Političnо je deloval še nadalje, bil je izvoljen za poslanca in 1879 je postal predsednik francoskega parlamenta, leta 1881 pa ministrski predsednik. Vse njegovo prizadevanje je šlo za tem, da bi preprečil nakane francoskjh monarhistov. Umrl je 31. decembra 1882 v Ville d'Avrey, potem ko se je bil nevarno ranil s pištolo v roko. Francoski narod je počastil njegov spomin ob proslavi tretje francoske republike v novembru 1920, ko so položilj njegovo srce v Pantheon.

Avtomobili skozi Simplonski predor

Simplonskj predor med Italijo in Švico je dvojen. En hodnik je 20 m daljši od drugega. Skozi predor vodi železniška proga iz Iselle v Italiji do Briga nad Rhono v Švici. Med obema tema krajema pa vodi tudi cesta okrog mesta Simplona. Zdaj razmišljajo o tem, da bi en predor izpremenili tako, da bi lahko vozili skozenj razen vlakov tudi avtomobili. Prage in železniške tračnice bi odstranili, na njihovo mesto bi prišle tračnice kakor za tramvaj, položene na zemljo tako, da bi ne ovirale avtomobilov.

Razen tega bo treba zboljšati zračenje predora, da ne bo zrak trpel zaradi izpuha plinov. Na drugi strani bo pa treba ojačiti razsvetljavo in organizirati dobro signalno službo. Avtomobilisti bodo morali plačevati posebne prispevke za uporabo ceste skozi predor. Če naj se pa preureditev predora izplača, bo moralo voziti pozimi vsako uro skozi predor najmanj 80 avtomobilov. Poleti je sicer avtomobilski promet tu mnogo živahnejši kakor pozimi, toda avtomobilisti se bodo raje vozili po odprti cesti, kjer lahko občudujejo krasno okolico, dočim bi na cesti skozi predor ne imeli nobenega razgleda.

Solnce in trava zadostujeta?

Vsa Indija in za njo seveda tudi Anglija sta navdušeni za evangelij novega proroka integralnega naravnega življenja. Mož se piše Carolis in doma je iz glavnega mesta na, Ceylonu Colombe. K njemu prihajajo zlasti angleški novinarji po navodila za pametno življenje. Novi prorok pravi o sebi, da ni bil še nikoli bolan in da živi srečno, ker zna pametno živeti. Solnčne kopeli in malo trave ali na najenostavnejši način pripravljenih listov mu zadostuje za preživljanje. Glavno je, da je hrana prebavljiva, pa tudi to ni neobhodno potrebno.

Carolis trdi, da se tudi največje in proti utrujenosti najbolj odporne živali hranijo samo s travo in listjem in da bi ta hrana zadostovala tudi človeku. Angleški listi pa mimogrede pripominjajo, da je ta prorok nove prehrane star šele 34 let in da živi na Ceylonu, kjer imajo idealno podnebje in kjer res zadostuje za življenje, če se človek ves dan valja na solncu in pojé malo sočivja in sadja. Treba bo počakati, kako se bo nova prehrana obnesla v hladni in megleni Angliji.

ROLF FREMONT: 111

Svet v razvalinah

Pustolovski roman

Gotovo se boste čudili, ko dobite to pismo in še bolj, ko prečitate njegovo vsebino. Računajoč s tem Vam svetujem vnaprej, da nikar ne mislite, da gre za aprilsko šalo ali pa, da se mi je zmešalo.

Jasno in točno vam hočem pojasniti vse, kar morate vedeti, da boste razumeli svoj — in tudi moj položaj.

Najprej nekaj o uradnih zadevah.

Danes je bilo Vaše ravnanje čudovito. Vaš napad je bil imeniten, zasledovanje podmornice vzorno. Kot strokovnjak sem bil vesel Vašega poveljevanja tem bolj, ker ste začeli pravočasno zasledovati našega skupnega sovražnika.

S tem seveda ne mislim »Marsa«, kar se Vam bo najbrž zdelo malo nerazumljivo. In vendar je temu tako.

Ubogi »Mars«, ki ste mu hoteli za vsako ceno pomagati bodisi v ujetništvo ali pa na dno morja, da bi ne motil več miru Vaših dni in noči, ta ubogi »Mars« namreč ni bežal pred Vašimi šestimi osami, ki so mu hotele zasaditi želo v telo, temveč je manevriral za Vami neviden, toda vse opazujoč.

Podmornica, ki je vam tako lepo zavozila v roke, se je imenovala »Marx-Maščevalec« in je pripadala — po pravici rečeno, sam ne vem, komu.

Povsem zanesljivo morem samo trditi, da so mi poznavalci njene tajne pravili, da se je zbrala v nji družba nesrečnežev, ki so bili postali škodljivci človeštva, čeprav so se izgovarjali z borbo za svobodo in podobnimi gesli.

Eden izmed njih je umoril zahrbtno tudi ubogega Toma, ker ga je smatral pomotoma za svojega nasprotnika. Ušel je sicer splošni kazni, ki je zadela njegove tovariše, ne bo pa ušel osveti pravice, ki ji bo morda že jutri izročen.

Sicer se pa vzdržujem stroge obsodbe ljudi, ki so se koncem koncev borili za svoje prepričanje morda v najboljši veri, da bodo pomagali svetu. Saj so plačali svojo zmoto z najdražjim, kar so imeli — z lastnim življenjem, a pred smrtjo utihne vsaka obdolžitev.

Toda vrniva se k stvari.

Ne vem, ali sem Vas poznal tako dobro kakor si domišljam. Če je temu tako, stavim glavo, da ste se vračali v pristanišče nezadovoljni sami s seboj in da je Vam bilo, a morda je Vam še zdaj žal življenj, padlih kot žrtve Vašega zadnjega povelja.

Morda boste za to pozdravili z veseljem te moje besede, ki Vam lahko prineso odvezo od morebitnih očitkov. Zagotavljam Vas čisto prijateljsko in iskreno, da si jih ni treba delati. Pomisliti morate, da ste na eni strani ravnali točno tako, kakor je Vam velevala dolžnost, na drugi pa da niste kaznovali tako kruto nesrečnežev, ki niso zakrivili nič drugega, nego da so pripravili državo ob nekaj dolarjev.

Zadovoljite se s tem mojim pojasnilom, ker Vam ne morem opisati vsega, kar se nanaša na skrivnost »Maščevalca«. Sicer pa to ni moja, temveč skrivnost drugih ljudi.

Pač se Vam pa hočem sam čisto iskreno izpovedati.

No, torej kapitan Lytton, priznati Vam moram, da sem Vas že dobra tri leta varal ... Da, jaz ... vaš inspektor, ki ste bili o njem prepričani, da je vzor uradnika. Jaz sem igral to komedijo samo zato, da bi mogel lažje pomagati tistim, s katerimi smo bili uradno neizprosen boj. Zdaj me gotovo že razumete.

Biti hočem kratek.

Poveljnik »Marsa« je moj polbrat, o katerem sem dolgo mislil, da je padel v svetovni vojni. Naključje je hotelo, da sva se zopet srečala in sicer v okolnostih, ki bi lahko služile za snov pustolovskega romana. On na tihotapski ladji, jaz pa na krovu carinskega motornega čolna — tako sva se torej srečala. Gotovo Vam ni treba podrobno opisovati temu srečanju sledečih dogodkov. Strinjala sva se v svojih nazorih in verjemite mi, da mi ni žal in da si ne delam zato nobenih očitkov. Zaradi teh par ton alkohola, ki sem ga pomagal spraviti v prepovedano deželo, gotovo ni postala Amerika slabša, niti njeno prebivalstvo bolj degenerirano. O tem sem trdno prepričan.

Moj polbrat je poveljeval na morju, jaz na suhem. To je bilo zelo zanimivo, pravi sport. Mislim, da bi to tudi Vam dišalo ...

Moja inspekcijska potovanja so bila vedno pretveza, da sem se mogel sestajati s polbratom in snovati z njim nove načrte. Morley in Benett sta bila z menoj v stalnih stikih. Zdaj boste gotovo razumeli, zakaj smo vedno prihajali prepozno.

Da — tako smo mogli dolgo uspešno delovati, skoraj brez nevarnosti, smejoč se vsem prepovedim in grožnjam. Žal ste nam to idilo pokvarili Vi. Toda ne jezim se zato na vas, saj imate prav in zelo rad priznam, da ste nam bili kot nasprotnik enakovredni. Spoznal sem, da strune ni mogoče več napenjati. In zato smo sklenili, da bo to naša zadnja kupčija, potem pa izginemo, da bomo mirno uživali sadove svojega dela.

Skratka, v Boston se ne vrnem več, pa tudi Morley se ne vrne več in očeta Benetta ne boste našli, da bi Vam drugič povedal kraj in čas, kje in kdaj ujamete »Marsa« v svoje mreže. Rečeno je bilo, da morate prežati nanj pri Gori neviht, dočim je bil njegov dragoceni tovor Pri Petih skalah na varnem v rokah ljudi, ki znajo njegovo vrednost ceniti bolj, nego carinske oblasti. Naključje je zaključilo ta naš nedolžni načrt tragično — očividno je bilo tako pisano v knjigi Usode.

Zdaj boste razumeli in upam, da mi boste tudi odpustili zvijačo, ko sem Vam nastavil past s pomočjo očeta Benetta, ki ste ga hoteli prisiliti, da bi izdal našo tajno. Sami boste priznali, da je igral svojo vlogo »izdajalca« izborno in nikar se tudi nanj preveč ne jezite. Kako bi se pa mogli drugače braniti, ko ste nam bili že tik za petami? Naj Vam bo po možnosti v tolažbo zavest, da sem načrt zasnoval jaz, Vaš predstojnik in verjemite mi, da sem moral vse dobro premisliti, predno sem odnesel zmago v tej igri.

Urejuje Josip Župančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof — Vsi v Ljubljani